

Najaarsnota 2019

Colofon

Najaarsnota 2019 is een uitgave van de gemeente Renkum

Inhoud en vormgeving
Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Aanbieding	3
Prognose begroting 2019 - 2023	4
Leeswijzer	5
Voortgang activiteiten	6
Bijstelling lopende begroting	55
Bijstellingen Neutraal	71
Investeringskredieten	73
Reserves	83

Aanbieding

Renkum,

Aan de raad,

Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2019. Deze najaarsnota is een rapportage over de eerste acht maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2019. Daarmee schetsen wij het financiële kader voor de Begroting 2020. Het beleidsmatige kader voor de Begroting 2020 is vastgelegd in de perspectiefnota die u in de raad van juni behandeld heeft.

Najaarsnota op hoofdlijnen

In deze najaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2019. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de najaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- In voorgaande jaren was het uitgangspunt dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd bleef. Ook wanneer sprake was van bijstellingen of ombuigingen werd steeds gepoogd het niveau zoveel mogelijk te handhaven.
- Gezien de situatie waarin de gemeente zich momenteel bevindt (bezuinigingen, ombuigingen e.d.) kan echter niet uitgesloten worden dat in voorkomende gevallen het voorzieningenniveau afgebouwd moet worden.
- Om het voorzieningenniveau te kunnen handhaven, is een stelpost opgenomen voor de jaarlijkse indexering voor loon- en prijsstijgingen. De omvang van deze stelpost is gelijk aan de trendmatige verhoging van gemeentelijke belastingen plus de nominale groei van de Algemene uitkering.
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 165.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Prognose begroting 2019 – 2023

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	193	-233	-155	-290	-393
Meicirculaire	-504	-562	-922	-1.732	-1.834
Meerjarenbegroting na Meicirculaire	-311	-795	-1.077	-2.022	-2.227
Bijstelling najaarsnota met resultaat	932	332	247	291	265
Meerjarenbegroting na najaarsnota	621	-463	-830	-1.731	-1.962

*) In de perspectiefnota hebben we voorgesteld om vanuit het voorzichtigheidsprincipe de kosten die gemoeid zijn met de oprichting van de Connectie nu te nemen en de terugverdienopgave niet meer in de begroting op te nemen. In de begroting 2020 leggen wij dit voorstel opnieuw aan u voor. Wanneer u conform besluit, heeft dit een nadeel van € 437.000 voor 2019 tot gevolg. Dit betekent dat het verwachte resultaat voor 2019 uitkomt op € 184.000.

Voor een toelichting op de Meicirculaire verwijzen we u naar de raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2019 (d.d. 12 juni 2019).

Leeswijzer

Waarom een najaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de financiële verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze najaarsnota worden de financiële kaders vastgesteld. De perspectiefnota behandelt de beleidsmatige kaders.

Opbouw najaarsnota

Deze najaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Voortgang activiteiten

In de najaarsnota geven wij de voortgang aan van de realisatie van deze activiteiten. Wij hebben daarbij een nieuwe werkwijze gehanteerd, waardoor gemakkelijker zichtbaar is of de realisatie volgens plan verloopt. We maken hierbij gebruik van één van de volgende tekens:

= conform plan

- wijkt af in negatieve zin

+ wijkt af in positieve zin

In het geval van een negatieve/ positieve afwijking wordt een korte toelichting gegeven.

Ontwikkelingen bestaand beleid op hoofdlijnen

De tabel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze najaarsnota.

Bijstellingen lopende begroting

In de najaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste acht maanden van 2019 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2019 en de consequenties voor de komende jaren.

Investeringskredieten

Op basis van de financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen.

Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Voortgang activiteiten

01 Samenleving

1A. Renkum voor Elkaar

Vormgeven mantelzorgondersteuning aansluitend op de ambities in het coalitieakkoord en met inachtneming van de resultaten van de evaluatie sociaal domein.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De ondersteuning van mantelzorgers is anders vormgegeven. Het mantelzorgcompliment is afgeschaft. Het budget wordt nu ingezet t.b.v. de opdracht aan Renkum voor Elkaar om mantelzorgondersteuning op maat aan te bieden. Dit is ingegaan per september 2019.

Ondersteunen en stimuleren van vrijwilligerswerk. Dit gebeurt in afstemming met de partners uit het netwerk Renkum voor elkaar, en wordt in samenhang met de doelstelling in het coalitieakkoord om dorpsgericht te gaan werken opgepakt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Ondersteuning vrijwilligerswerk is per 1-9-2019 belegd bij Renkum voor Elkaar. Hiervoor is een uitvoeringsplan opgesteld door RvE dat zal worden gerealiseerd in samenhang met de opdracht mantelzorg.

In 2019 worden de bestaande financiële ondersteuningsmogelijkheden gebundeld en hiervoor worden nieuwe regels geformuleerd die zowel voor intern als extern gebruik helderder en eenvoudiger zijn.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In juli 2019 zijn nadere regels voor cofinanciering vastgesteld. In september is de eerste subsidie toegekend: een subsidie van € 25.000 voor het project Herstel oude watermolen landgoed Quadenoord.

Realiseren van het "Right to challenge", bedoeld om inwoners aan te sporen de gemeente "uit te dagen" om bepaalde taken over te nemen is verder uitgewerkt. Het Right to challenge blijft niet beperkt tot het sociaal domein maar wordt gemeentebreed opgepakt. Er wordt regie op gevoerd zodat er in samenwerking met inwoners goede en bruikbare initiatieven tot stand komen.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	+	=	Voor Right to Challenge stond structureel €50.000 in de begroting, bedoeld om initiatiefnemers te helpen bij het maken van een goed plan. In de perspectiefnota is besloten dat dit bedrag vanaf 2020 structureel worden afgeraad. Voor 2019 is het budget eveneens afgeraad.

1B. Onderwijs

Verbeteren aansluiting vroeg- en voorschoolse educatie				
Er is in 2017 een monitor uitgevoerd om te onderzoeken hoe de aansluiting van VVE van voor naar vroegschoolse educatie is. Hieruit komen verbeterpunten voort die in 2019 samen met onderwijs en kinderopvang worden opgepakt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Implementatie "Nieuwe schoolzwemmen"				
In 2018 is er een plan voor het "Nieuwe schoolzwemmen" opgesteld dat in 2019 samen met scholen en zwembaden geïmplementeerd zal worden.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	In het kader van de Perspectiefnota is het schoolzwemmen met ingang van schooljaar 2019-2020 gestopt.

Verder ontwikkelingen integraal veiligheidsplan				
We maken samen met scholen afspraken ten behoeve van het voorkomen van overlast, vandalisme en andere crimineel gedrag en het creëren van een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de school in de gemeente Renkum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Preventieve inzet leerplicht

In 2019 zullen we verder gaan met een rolbeschrijving van de leerplichtambtenaar, waarbij expliciet aandacht is voor de preventieve inzet van leerplicht. Bij de afspraken over de preventieve inzet zal tevens afgestemd worden met netwerkpartners zoals scholen, JGZ en Passend Onderwijs.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

(Hoog)begaafdenonderwijs integreren in het Passend Onderwijs in de gemeente

Onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen wordt nu nog deels financieel ondersteund door de gemeente. Wij streven naar overdracht van deze verantwoordelijkheid naar het onderwijs.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Nieuwe visie onderwijshuisvesting

Het huidige Integraal Huisvestingsplan (IHP) loopt tot 2020. Een groot deel van de ambities zijn uitgevoerd. De nieuwbouw van de school in Renkum wordt in september opgeleverd.

In samenwerking met de partners worden de voorbereidingen gedaan voor een nieuwe visie op onderwijshuisvesting.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Met de partners moeten de voorbereidingen voor een nieuwe visie nog worden opgestart.

Nieuwbouw school Renkum

De nieuwbouw van de school voor SKOVV en PPO de Link in Renkum wordt in september opgeleverd. Aansluitend vindt inrichting en inhuizing plaats. Ingebruikname staat gepland na de herfstvakantie. De buitenruimte is dan ook gereed.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Leer- en Ontmoetingscentrum (LOC) Doorwerth

In mei is een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Leerdeel (scholen met kindpartners) op basis van normbedragen. In 2020 wordt een aanvullend krediet aangevraagd als de plannen verder zijn uitgewerkt. Voor het einde van dit jaar worden afspraken gemaakt met onder andere de schoolbesturen over de verdere planontwikkeling en proces. Aansluitend kan de aanbesteding van de architect worden gedaan.

Voor de invulling van het ontmoetingsgedeelte is nader onderzoek gedaan. Op dit moment ligt er geen haalbaar plan. De gemeente kijkt de aankomende periode of het toch mogelijk is om een haalbaar plan voor ontmoeting kan worden gemaakt en neemt hierin de regie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	

1C. Sport en bewegen

<p>Opstellen nieuwe sportnota</p> <p>In samenwerking met sportaanbieders wordt een nieuwe sportnota opgesteld. De tussenevaluatie van de kadernota 'sportief verbinden' wordt hierbij betrokken. Hierbij is onder andere aandacht voor de ontwikkeling van omniverenigingen. Ook wordt samen met de betrokken sportaanbieders de haalbaarheid en wenselijkheid van de overdracht van het beheer en onderhoud van de kernsportparken Wilhelmina en De Bilderberg onderzocht.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	-	=	=	De resultaten van de trajecten rond de Perspectiefnota en het Lokaal Sportakkoord worden meegenomen in de ontwikkeling van de sportvisie. Hierdoor schuift de planning voor de sportvisie door naar 2020.

<p>Ontwikkeling 'Vitale Sportparken'</p> <p>Door samenwerking met sportaanbieders, onderwijs en welzijnsorganisaties te faciliteren zetten wij in op de ontwikkeling van vitale sportparken. Hierbij worden de subsidiemogelijkheden van de provincie betrokken.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Dit betrekken wij bij de ontwikkeling van het Lokaal Sportakkoord en de sportvisie.

<p>Sport- en Bewegteam: onderdeel Uniek Sporten</p> <p>Voor mensen met een beperking is Uniek Sporten vertegenwoordigd binnen het Sport- en Bewegteam. Inwoners en sportaanbieders kunnen daar terecht voor advies en ondersteuning. Door stijging van het regionale aanbod, complexere vraagstukken en doorontwikkeling van het 'serviceloket' willen wij meer inzet van Uniek Sporten binnen het team. Doel is meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en het versterken van het sport- en beweegaanbod onder andere gericht op deskundig bestuurlijk en technisch kader.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Is geregeld in een samenwerkingsovereenkomst met Uniek Sporten.

<p>Speelruimteplan</p> <p>In 2011 is het speelruimteplan gemeente Renkum vastgesteld. In dit plan zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd en is een analyse van speelvoorzieningen opgenomen. Dit plan willen wij actualiseren naar de huidige stand van zaken van speelruimte in onze gemeente.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	+	=	=	Door prioriteitstelling wordt het speelruimteplan in 2020 geactualiseerd.

Btw-vrijstelling sport

Vanaf 1 januari 2019 vervalt als gevolg van wetwijziging het recht op aftrek van Btw voor gemeente en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties (veelal beheersstichtingen). Hiervoor in de plaats komt er een compensatie- en subsidieregeling waarvan gemeenten, sportverenigingen en stichtingen gebruik kunnen maken. Met betrokken sportorganisaties bekijken wij de mogelijkheden om kansen van de regeling te benutten en nadelige gevolgen te minimaliseren.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Wij hebben een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Stimulering Sport. Betrokken sportorganisaties hebben wij geïnformeerd over de gevolgen BTW vrijstelling sport en de mogelijkheden voor aanvragen van de Subsidieregeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties en Sportmaterialen.

1D. Gezondheid**Versterken prenatale veld**

In 2018 is er een inventarisatie gedaan van het prenatale veld in de gemeente Renkum. Op basis van deze inventarisatie worden verschillende opties gegeven over hoe wij samen met onze netwerkpartners het veld kunnen versterken. In 2019 zullen wij samen met netwerkpartners de verschillende opties verder verkennen en uitwerken. Deze Renkumse aanpak sluit tevens aan bij het landelijke programma "Kansrijke Start", dat ervoor moet zorgen dat kinderen een goede start maken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Rijksvaccinatieprogramma

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), waarvan het doel is om de bevolking te beschermen tegen verschillende ernstige infectieziekten. Zowel landelijk als ook in de gemeente Renkum is sprake een daling van de vaccinatiegraad. In 2019 zullen wij samen met de VGGM en lokale netwerkpartners als scholen en kinderopvang bekijken hoe we kunnen samenwerken om de vaccinatiegraad proberen te verhogen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Verbinden met het Fysiek Domein

Gezondheid is binnen het sociaal domein een aandachtsveld vanuit de gedachte van Positieve Gezondheid. Positieve gezondheid als rode draad geldt voor de hele organisatie. In het bijzonder heeft dit een plaats bij de visie ontwikkeling in het kader van de Omgevingswet.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1E. Zorg en Veiligheid

Ondermijning (integriteit en veiligheid)

Voor ondermijning is een ondermijningsaanpak ontwikkeld die is gebaseerd op een drietal pijlers:

1. Bestuurlijke weerbaarheid; samen weerbaar zijn. Alert zijn op signalen van ondermijning en je daar als overheid tegen weren Informatiepositie.
2. Informatiepositie; het hebben van een ondermijningsbeeld. De tweede pijler is het hebben van een ondermijningsbeeld waarmee je een eerste start maakt met het hebben van een informatiepositie ten aanzien van ondermijning.
3. Integrale bestuurlijke aanpak; het zoveel mogelijk gezamenlijk frustreren van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Met de integrale bestuurlijke aanpak wordt vooral ingezet op de bestuursrechtelijke inzet naast het gebruik van het strafrecht. Het meest levendige voorbeeld is het sluiten van panden (of het geven van waarschuwingen) in het kader van Damocles beleid. Dit vergt steeds meer capaciteit aangezien we daar als gemeente strenger mee willen omgaan. Een wens die ook regionaal als landelijk wordt uitgedragen. De inzet van de bevoegdheden van de burgemeester op het gehele spectrum van openbare orde en veiligheid vraagt om kennis, ervaring en direct inzet als dit aan de orde is. Daarvoor moet je kunnen putten uit capaciteit die dan voorhanden is en weet wat er moet worden gedaan. Ook de juridische check en samenwerking met de juridische adviseurs is daarin essentieel.

- Voor de ondermijningsaanpak in combinatie met de gewenste bestuursrechtelijke inzet op dit onderwerp en de noodzakelijke uitbreiding van het Bibob beleid om als gemeente weerbaar te zijn, is een specialist op dit vlak binnen het team Openbare Orde en Veiligheid & Zorg (OOVZ) onontbeerlijk.
- Daarvoor is in de begroting 0.6 fte uitbreiding gevraagd vanaf 2019 om hieraan te kunnen voldoen. Dit betekent een verhoging van het budget met 46.000 euro voor deze formatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Alleen de werving van de formatie heeft vertraging opgelopen. De vacature staat inmiddels uit.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid

Uitvoering geven aan de bestuursopdracht. Doorontwikkeling van:

- Toegang: in samenwerking met Renkum voor Elkaar, voorliggende veld en Sociaal team.
- Opschalingsstructuur (escalatiemodel): in samenwerking met Veilig Thuis, JBG, Veiligheidshuis en procesregie.
 - Uitvoering van Wet tijdelijk Huisverbod in samenwerking met Veilig Thuis en Politie.
- Overlegstructuur: Veiligheidshuis, Beschermingstafel en ontwikkeling lokale opschalingsoverleggen.
- Monitoring/ registratie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Nieuwe aanmeldstructuur is gerealiseerd. Het proces voor opschaling wordt nu aan gewerkt.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid

Samenwerkingsafspraken met lokale en regionale partners binnen de zorg- en veiligheidsstructuur.

- Belangrijke partners zijn politie, Veilig Thuis, JBG, Moviera, Renkum voor Elkaar en bemoeizorg.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het proces voor een samenwerkingsconvenant i.h.k.v. de aanpak personen met verward gedrag is gestart. Er worden in 2019 nog nieuwe samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis vastgesteld. De samenwerking met Moviera wordt ook in 2019 meer aandacht aan gegeven.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid

Ontwikkeling regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (in samenwerking met lokale en regionale partners).

- Uitvoeringsprogramma regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De nieuwe regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling is vastgesteld in het college. De gemeente raad is hier over geïnformeerd. Het uitvoeringsprogramma zal in het najaar komen.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid

Uitvoeren Wet Verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

- Implementeren nieuw afwegingskader Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in samenwerking met Veilig Thuis.
- Continue uitvoering geven aan Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Regievoering en toezicht op uitvoering meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bij lokale partners.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het nieuwe handelingsprotocol voor de meldcode is vastgesteld in het college. Ook het uitvoeringsprogramma voor de implementatie van de meldcode is vastgesteld en wordt uitvoering aan gegeven.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid

Ontwikkeling van een sluitende aanpak personen met verward gedrag in samenwerking met VGGM, Politie, regiogemeenten, Pro Persona, bemoeizorg, sociaal team en Renkum voor Elkaar. Vanaf 2020 is structureel € 35.000 gereserveerd voor de uitvoering van het zorg en veiligheidsbeleid

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	=	Het gereserveerde budget voor de uitvoering van het zorg en veiligheidsbudget wordt toegevoegd aan de implementatie van de nieuwe Wet verplichte GGZ. De gelden die hier nu voor beschikbaar zijn, zijn nog onvoldoende. Dit wordt meegenomen in de begroting 2020.

Crisisbeheersing/ rampenbestrijding

Voor bevolkingszorg is een voorstel ingediend door de Veiligheidsregio Gelderland Midden om hierop met alle gemeenten gezamenlijk op in te zetten om het kwaliteitsniveau te versterken. Daarvoor volgt een voorstel dat in 2020 tot een verhoging van de inwoner bijdrage gaat leiden van 0,45 cent per inwoner. Bouwen bevolkingszorg is de werktitel en moet leiden tot een professionele en adequate crisisorganisatie van en voor de gemeenten die in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten binnen Gelderland Midden wordt uitgevoerd.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Begroting VGGM is akkoord en bedragen zijn verwerkt in onze eigen begroting.

Crisisbeheersing/ rampenbestrijding

Aandachtspunt is de rampenbestrijding & crisisbeheersing inclusief brandweer en de geneeskundige hulp die daarbij nodig is. De gemeentelijke inzet bij crises en rampen noemen we bevolkingszorg. Het project Bouwen Bevolkingszorg is momenteel van belang om uitvoering aan te geven dat moet leiden tot een professionele en adequaat uitgeruste crisisorganisatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Het regionale project Bouwen bevolkingszorg loopt regionaal volgens planning. De lokale inbedding en aansluiting moet het komende half jaar gaan plaatsvinden. Drie piketfunctionarissen moeten wij namens de gemeente Renkum leveren voor de regionale crisisorganisatie. Deze zijn nog niet geleverd.

1F. Minima**Minima-effectrapportage**

We laten in 2019 het Nibud onderzoek doen naar de effecten van ons gemeentelijk minimabeleid op de financiële positie van onze inwoners met lage inkomens. De rapportage geeft inzicht in welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen hier minder goed van profiteren. Ook maakt de rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk. De resultaten van de effectrapportage kunnen als basis dienen voor de verdere ontwikkeling van het minimabeleid.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Het onderzoek wordt uitgevoerd door KWIZ in plaats van Nibud. Wij lopen ongeveer 2 maanden achter op de planning. De verwachting is, dat in oktober 2019 de onderzoeksresultaten gepresenteerd kunnen worden. De kosten voor het onderzoek zijn niet in de begroting van 2019 opgenomen, maar worden volledig gedekt binnen het resultaat door een voordeel dat wij hebben op de subsidie, die in 2018 aan Stichting Leergeld is verstrekt.

Herijking minimabeleid

Wij stellen samen met inwoners en maatschappelijke partners een nieuwe nota minimabeleid op, waarbij ook de conclusies en aanbevelingen uit de Minima-effectrapportage worden meegenomen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Wij wachten nog op de resultaten van de Minima- en Inkomens Effectrapportage voordat wij met een definitief voorstel komen voor de vernieuwing van het Minimabeleid. De rapportage wordt in september/ oktober 2019 opgeleverd. De inzichten uit deze rapportage samen met de input van inwoners, maatschappelijke partners, regionale en landelijke ontwikkelingen dienen als uitgangspunt voor het nieuwe minimabeleid.

Preventie en vroegsignalering van schulden

We onderzoeken de mogelijkheden om de inzet op het gebied van preventie van schulden en vroegtijdige schuldhulp uit te breiden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	+	=	Dit jaar zijn wij gestart met enkele preventieve en vroeg-signaleringsactiviteiten, zoals het convenant met Vivare. Deze activiteiten blijken doelmatig te zijn en de contacten met betrokken personen/organisaties verlopen goed. Voor de uitbreiding van de preventie en vroeg-signalering van schulden gaan wij samen werken met gemeente Arnhem, daarbij zijn verschillende vormen mogelijk. Wij zijn aan het onderzoeken, welke samenwerkingsvorm het beste aansluit bij onze wensen en doelen.

1G. Integratie en participatie nieuwkomers

Taal en participatie

Uitvoering Wet taaleis bij de participatie trajecten. Verplichting om aan taal- en digitale competenties te werken wanneer dit nodig is voor participatie. Past bij eigen regie van de inwoner om aangesproken te worden op basis vaardigheden die de maatschappelijke participatie bevorderen. Voor anderstaligen is dit de wet taaleis en voor nieuwkomers is dit de wet inburgering. Iedere inwoner die een participatieaanbod nodig heeft maakt zelf een persoonlijk actieplan met concrete afspraken voor het ontwikkelen van taal- en digitale vaardigheden. Het sociaal team ondersteunt dit waar nodig o.a. met verwijzing naar het Taalhuis.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Integrale aanpak participatie beleid.

Nieuwkomers doen mee

Nieuwkomers die als gezinsmigrant naar Nederland komen zorgen zelf voor hun inburgering en kunnen bij de gemeente aankloppen voor deelname aan een programma participatieverklaring.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Uitvoeringsprogramma Nieuwkomers doen mee 2016 - 2019

Voor statushouders asiel die een inkomen van de Participatie wet ontvangen werken we met een plan van aanpak voor de verschillende domeinen (wonen, onderwijs, gezondheid en participatie) om deze groep te bewegen tot snelle integratie. De acties van het uitvoeringsprogramma lopen door in 2019 en de middelen komen uit de eerder ontvangen rijksmiddelen voor de verhoogde asielinstroom.

Uitvoering taakstelling huisvesting statushouders. Ieder half jaar krijgt de gemeente een nieuwe taakstelling opgelegd. Voor de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers ontvangt de gemeente jaarlijks via de mei circulaire een bedrag per gehuisveste volwassen persoon.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Sociale integratie via laagdrempelige (informele) activiteiten

In alle dorpen zijn inwoners actief en betrokken bij de ontmoeting met statushouders. Dit kan in de vorm van een taalcafé of een ander initiatief waar mensen de taal kunnen oefenen en met elkaar activiteiten doen. De gemeente organiseert ten minste 2 maal per jaar een werkbijeenkomst voor het bespreken van deze inwonersinitiatieven.

Inburgering en participatie

Meer regie op inburgering is nodig om de grote groep statushouders die nu nog in de bijstand zit te activeren naar betere taalbeheersing en maatschappelijke participatie.

In 2019 bereiden wij de organisatie voor op een nieuwe rol en taak in het nieuw rijksbeleid. De wijziging van de Wet Inburgering verwachten wij in januari 2021. Het doel is om als gemeente meer aan het stuur te zitten waardoor statushouders sneller participeren en dan minder lang afhankelijk zijn van bijstand. Verder willen wij optimaal inzetten op toeleiding van statushouders naar regulier onderwijs. Met een gerichte beroepskwalificatie kan de statushouder meer duurzaam op de arbeidsmarkt terecht.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	Extra middelen voor taalverhoging ingezet. Resultaat bij uitstroom naar werk.

Maatwerk in begeleiding en ondersteuning

Voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders, die vanuit een AZC in onze gemeente vestigen, is extra zorg en aandacht nodig. De gemeente werkt nauw samen met Vluchtelingenwerk die met veel vrijwillige inwoners uit onze dorpen de statushouders opvangen en wegwijs maken in de nieuwe woonomgeving. Het sociaal team trekt samen op met Vluchtelingenwerk om het juiste maatwerk voor de statushouders te bieden. Het uitgangspunt is 'zelf doen wat kan, hulp waar nodig'. Na 1,5 jaar (of eerder) stopt de begeleiding en maken statushouders gebruik van de algemene voorzieningen in onze dorpen.

Bij de ondersteunende begeleiding worden tolkdiensten ingezet waar dit voor een zorgvuldige dienstverlening noodzakelijk is. Ook hebben we aandacht voor cultuur sensitief werken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Participatieteam statushouders

Wij werken met een team van specialisten die kennis hebben van de complexe begeleiding van statushouders die moeten inburgeren en participeren en soms nog druk belast zijn met hun vluchtverhaal en de veiligheid van nareizende gezinsleden. De specialisten zijn geschoold in interculturele communicatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Verder uitwerken uitvoeringsplan jeugd samen met netwerkpartners				
<p>In 2019 en verder willen we samen met netwerkpartners (denk aan scholen, kinderopvang, sportverenigingen, JGZ, aanbieders etc.) verdere concrete uitwerking geven aan diverse thema's (bijv. gezin en opvoeding) gerelateerd aan het uitvoeringsplan jeugd. Er zullen bijeenkomsten georganiseerd worden waarbij samen met hen bekeken wordt wat er bij deze thema's speelt in de Renkumse samenleving, wat gezamenlijke ambities zijn, hoe we elkaar kunnen vinden en versterken in belang van de jeugdigen, hoe er samen zo vroeg mogelijk signaleert en geïntervenieerd kan worden en hoe ambities samen gerealiseerd kunnen worden.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	In 2019 hebben wij lijntjes gelegd met diverse samenwerkingspartners en inhoudelijk het gesprek gevoerd over jeugdhulp en hoe wij elkaar hierbij kunnen versterken. Daarnaast zijn veel van de acties van het uitvoeringsplan gerealiseerd. Er zijn ook een aantal blijven liggen, omdat de prioriteit soms toch eerst ergens anders lag (zoals de basis op orde) of omdat we op basis van gesprekken met partners een aantal zaken toch iets anders aan willen pakken.

Regionaal transformatieplan 2018-2020				
<p>Het rijk stelt voor de periode 2018-2020 regionaal (via centrum gemeenten) budget ter beschikking voor transformatie. Onze regio heeft daarvoor de onderstaande vier ontwikkelrichtingen geformuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van de Lokale Toegang • Transformatie specialistische ambulante jeugdhulp • Transformatie op verblijf • Complexe scheidingen <p>De ontwikkellijnen worden de komende jaren verder uitgewerkt door regionale transformatietafels waarvoor aanbieders, lokale teams, gemeenten, de MGR en overige belanghebbenden worden uitgenodigd. Gezamenlijk wordt onderzocht waar de grootste knelpunten en verbeterpunten liggen en er worden werkafspraken gemaakt.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Leerlingenvervoer, zorg en onderwijs				
<p>Wij gaan met onderwijs en zorginstellingen in gesprek om een betere afstemming te hebben van de locatie waar het onderwijs plaatsvindt en de locatie waar zorg en begeleiding worden geboden, zodat er minder vervoersbewegingen nodig zijn voor de pupil.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

PGB Jeugd				
We zien een verschuiving in de kosten van de PGB's naar minder maar duurdere indicaties.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	-	Op inhoud worden deze indicaties geanalyseerd, zodat we deze toename kunnen duiden en in beeld krijgen of en hoe we invloed kunnen uitoefenen.

Doelgroepen vervoer				
Zie hiervoor de tekst bij Maatwerkvoorzieningen WMO.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo

Verordening Wmo 2019				
De Wmo verordening wordt per november 2019 geactualiseerd. Met name op het gebied van de tariefstelling van het persoonsgebonden budget. Per 2020 wordt de Wmo verordening opnieuw gewijzigd vanwege de inwerkingtreding van het abonnementstarief.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Eigen Bijdrage beleid				
De eigen bijdrage is gewijzigd per 1-1-2019 naar een niet inkomens- en vermogensafhankelijke abonnementstarief-light. Per 1-1-2020 treedt het abonnementstarief daadwerkelijk in werking en passen wij onze verordening daarop ook aan.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Aanbesteding hulpmiddelen				
Het huidige contract met hulpmiddelenleverancier RSR wordt verlengd voor de duur van maximaal 6 maanden. Wij ronden een nieuwe regionale aanbesteding voor hulpmiddelen per 1 mei 2020 af.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	Wij zijn met de verlenging van de huidige overeenkomst in staat om het aanbestedingsproces zorgvuldig te doorlopen en kunnen daarmee het risico spreiden.

Regionaal uitvoeringsplan Beschermd Thuis en maatschappelijke opvang

Het plan is in 2019 vormgegeven en wordt in het laatste kwartaal van 2019 ter vaststelling voorgelegd. De parameters voor de door decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn landelijk bijgesteld. Hierdoor wordt meer tijd en ook financiële ruimte gecreëerd om het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang door te decentraliseren.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	Er gaat sprake zijn van een ingroei-pad van tien jaar en er wordt duidelijk aangestuurd op gedegen regionale samenwerking met duurzame financiële afspraken.

Kwaliteitstoezicht, rechtmatigheidstoezicht en handhaving Wmo

In 2019 is een regionaal kader ontwikkeld waarlangs wij onze lokale inrichting vorm kunnen gaan geven. Wij onderzoeken daarbij waar wij regionaal kunnen samenwerken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Meerkostenregeling

In het kader van de perspectiefnota is de huidige regeling tegen het licht gehouden en wordt deze per 1-1-2020 afgeschaft.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Onafhankelijke cliëntondersteuning

In het kader van de perspectiefnota is de huidige regeling tegen het licht gehouden en wordt deze per 1-1-2020 en opnieuw per 1-1-2021 bijgesteld.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ondersteuning Thuis

Deze ondersteuning bij het huishouden wordt opnieuw aanbesteed in regionaal samenwerkingsverband. Dit proces is per 1-7-2020 afgerond en zal resulteren in drie nieuwe producten voor ondersteuning in het huishouden waaronder een algemene voorziening voor huishoudelijke ondersteuning. Wij zetten daarbij in op de juiste ondersteuning vanuit de juiste wet en maken hierover duidelijke afspraken met de zorgaanbieders en de zorgverzekeraars. Wij behouden daarbij de mogelijkheid om over te gaan tot het inrichten van een zorgcoöperatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Doelgroepen vervoer				
Gezien de verwachte stijging van kosten de komende jaren (overheidsmaatregelen) onderzoeken wij regionaal en lokaal alle mogelijkheden die tot beperking van kosten kunnen leiden. We sturen met name op het terugdringen van gebruik. Wij gaan in gesprek met onze inwoners om met hen ook de mogelijkheden van regulier vervoer te bespreken. Wij onderzoeken de mogelijkheid om lokaal vraag afhankelijk vervoer lokaal te organiseren.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1J. Inkomensvoorziening

Uitvoeren maatregelen om kosten van bijstand te reduceren (Vangnetuitkering Participatiewet)				
<ul style="list-style-type: none"> • verstevigen omstandigheden uitvoerende team Werk/Participatie en Inkomen • inzetten op part-time werk • actieve dienstverlening aan het begin van de bijstandsperiode • doorstroom WW beperken • prioriteit leggen bij kansrijken in het bestand • doelgroepenaanpak 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	=	<p>Het bestandsontwikkeling heeft een duidelijke dalende lijn ingezet. Tot september 2019 is een daling van 5% zichtbaar. Tot op heden vertaalt deze bestandsdaling zich nog niet in een daling van uitgaven. Het effect zal pas op langere termijn financieel zichtbaar zijn.</p> <p>In april is de voorlopige Rijksbijdrage BUIG met € 274.000 gedaald. De verwachting is dat eind september ook de definitieve Rijksbijdrage BUIG 2019 lager vastgesteld zal worden.</p>

Opzetten eenduidige communicatie over het belang van werk naar zowel inwoners als werkgevers:

Versterken teams Werk & participatie en inkomen				
<ul style="list-style-type: none"> • Het creëren van een stabiele basisdienstverlening met toegevoegde waarde voor de doelstelling van de Participatiewet. • Investeren in vakmanschap en vaardigheden • Ontwikkelen van een passend en flexibel inzetbaar instrumentarium 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het versterken van de teams hebben wij vormgegeven in de bestuursopdracht Herstructurering Werk & Inkomen. Deze heeft een looptijd tot maart 2020.

Implementeren lokaal ondernemersloket				
Verbeteren dienstverlening aan ondernemers in het algemeen en ondersteunen van lokale ondernemers bij het aannemen van mensen met een arbeidsbeperking. Versterken verbinding arbeidsparticipatie en economie.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er is een samenwerking en structuur tussen de beide teams. De toegenomen contacten met lokale werkgevers leiden tot meer plaatsingen van inwoners op (parttime) werk.

Ervaring opdoen met intensieve trajecten naar werk voor inwoners met GGZ-problematiek				
Pilot i.s.m. zorgaanbieders om inwoners met psychiatrische problematiek te ondersteunen bij het vinden en verrichten van werk of vrijwilligerswerk.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De pilot is op kleine schaal ingezet. Er zijn nog geen uitspraken te doen over de resultaten omdat dit langdurige trajecten zijn.

Ondersteuning startende ondernemers vanuit de bijstand verbeteren				
Bieden van individuele ondersteuning en advisering aan inwoners met een bijstandsuitkering die een eigen bedrijf willen starten.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het instrument is geschikt voor inwoners die gemotiveerd zijn om een eigen bedrijf te starten. Het draagt zeker bij in het resultaat maar, de schaal is te klein om duidelijk financieel effect te zien.

Lokale participatiemogelijkheden beter inzichtelijk maken				
Vergroten van aanbod aan participatiemogelijkheden door verbinding met lokale organisatie structuren (Sterk Renkum).				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	+	=	De organisatie heeft de keuze gemaakt om te stoppen met Sterk Renkum.

Participatie en nieuwe doelgroepen				
Op het gebied van Participatie is het uitvoeringsteam uitgebreid met tijdelijke inhuur om de balans op te maken in de transformatiefase. Het team is opnieuw ingericht, aansluitend bij nieuwe taken en transformatiedoelen. Daaruit blijkt een structurele behoefte aan meer capaciteit om aan deze taken en doelstellingen te voldoen, onderdeel van die taken zijn de banenafspraken en de begeleiding van nieuwe doelgroepen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Deze activiteit valt samen en ligt in het verlengde met de bestuursopdracht wat betreft het versterken van het team Werk. Regio FoodValley en Renkum presteert bovengemiddeld in de realisatie van de banenafspraken. Deze groep werkenden heeft langdurig ondersteuning nodig en dat legt een steeds groter beslag op de formatie van team Werk.

02 Omgeving

2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Implementatie Omgevingswet Wij stellen een plan van aanpak implementatie Omgevingswet op. Dit plan van aanpak geeft aan hoe wij tijdig kunnen voldoen aan de nieuwe wetgeving en wat wij daarvoor moeten doen en wanneer. En hoe we het beschikbare budget gaan inzetten. In 2019 starten wij met een pilot Omgevingsplan, onder andere samen met de ODRA. Daarnaast zorgen wij dat de basis op orde wordt gemaakt; het beleid op orde en digitaal raadpleegbaar voor iedereen. Overige zaken zoals het doorvoeren cultuurverandering/ op orde brengen van ICT/ aanpassen processen heeft wel de aandacht maar krijgt in 2019 geen prioriteit.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	De pilot omgevingsplan hebben de ODRA en wij niet opgepakt. Over de eisen t.a.v. het omgevingsplan is nog te veel onduidelijk. We hebben onze inzet gericht op het plan van aanpak implementatie Omgevingswet (omgevingsvisie en DSO).

Opstellen Omgevingsvisie met de samenleving in open proces/ dorpsgericht werken Omdat de Omgevingsvisie een nieuw instrument is, hebben wij hier nog geen ervaring mee. Elders in het land zijn inmiddels wel al enkele Omgevingsvisies opgesteld. De eerste stap zal zijn het bepalen wat voor soort Omgevingsvisie wij willen maken en hoe we de samenleving hierbij gaan betrekken (dorpsgericht werken).				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Aandacht voor nieuwe ontwikkelingen Er zijn verschillende ontwikkelingen waarneembaar die een plek moeten krijgen bij de ontwikkeling en het (her)ontwerpen van dorpscentra en woningbouwlocaties. Denk bij woningbouw aan ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid (gasloos bouwen), vergrijzing - vereenzaming, (langer) zelfstandig wonen (levensloopbestendig bouwen), maar ook een veranderende vraag als het gaat om de prijscategorie van de te bouwen woningen. Nieuwe ontwikkelingen bieden een kans om binnen de gemeente te komen tot een kwalitatief goed afgewogen woningbouwprogramma.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Projecten				
Projecten die dit jaar passeren zijn onder andere: De Hes West/Klingelbeek (Oosterbeek), Moviera (Oosterbeek), Scholen Bram Streeflandweg (Renkum), Don Bosco/ Groeneweg/ Terrein Kranen (Renkum), Willemse Naaldhout (Wolfheze), projecten van uit Doorwerth centrum (Doorwerth) - Oosterbeek centrum - Renkum centrum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Diverse projecten zijn enigszins vertraagd ondermeer door de stikstofproblematiek en onderbezetting bij de projectmanagers. - Renkum centrum is afgerond binnen het budget. - Moviera is verkocht. - Don Bosco wordt een intentieovereenkomst getekend met alle partijen. - Het bestemmingsplan Doorwerth centrum heeft ter inzage gelegen.

2B. Wonen

Een nieuwe Nota Wonen				
We stellen een nieuwe Nota Wonen op. Met de Nota Wonen hebben wij een basis voor ondersteuning bij uitvoering op het gebied van wonen en een praktische basis voor beleidsuitvoering. Daarnaast wordt er een relatie gelegd met relevante beleidsterreinen, zodat de nota een bijdrage levert aan de integraliteit van het gemeentelijke beleid.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Voldoende geschikte en betaalbare woningen				
Wij gaan stimuleren dat de woningen die momenteel gepland staan zo snel mogelijk worden gerealiseerd. De nu beschikbare locaties gaan we in consultatie met de inwoners en stakeholders invullen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Snel realiseren van de woningen is lastig vanwege onder meer uitspraak PAS, grond- en woningprijzen en ontwikkelingen in de bouwmarkt.

Gemengd bouwen is uitgangspunt				
Vanuit de kernanalyse die momenteel wordt uitgevoerd, kunnen we aangeven welke soort woningen moeten worden toegevoegd, per kern. Dit nemen we op in de Nota Wonen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Stimuleren voldoende levensloopbestendige woningen

In het huidige beleid is opgenomen dat de nieuwbouwplannen worden voorgelegd aan de WAC. Zij kijken onder anderen naar de levensloopbestendigheid en toegankelijkheid. Het huidige beleid wordt doorgezet. De plannen worden zo vroeg mogelijk voorgelegd aan de WAC.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ondersteunen experimenten woningbouw voor ouderen en voor woon- en leefgroepen

Als er initiatieven zijn gaan we in gesprek.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Stimuleren energiebesparende en -opwekkende maatregelen

We sluiten aan bij de routekaart "Op weg naar een klimaatneutraal 2040".

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Versnellen gebiedsontwikkelingen

Begin 2018 is een nieuwe subregionale woonagenda opgesteld, met als titel "Wendbaar sturen en verantwoord versnellen". Daarin is afgesproken dat de gemeenten de voorgenomen productie in de eerst komende 5-jaarsperiode zullen versnellen. Wij zetten ons in om de bestaande plannen zo snel mogelijk tot uitvoering te brengen en op versnelling van gebiedsontwikkelingen, zoals De Hes west-Klingelbeekseweg en Moviera.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Snel realiseren van woningen is lastig onder meer vanwege de uitspraak PAS, grond- en woningprijzen en ontwikkelingen in de bouwmarkt.

Regionale woningbouwafspraken voortvarend uitvoeren

Om de afspraken uit de subregionale woonagenda uit te voeren wordt er een uitvoeringsagenda opgesteld, zodat de gemeenten eind 2018 kunnen starten met het uitvoeren van de afspraken.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Bouwen naar behoefte

Vanuit de kernanalyse die momenteel wordt uitgevoerd, kunnen we aangeven wat moet worden toegevoegd. Dit nemen we op in de Nota Wonen. De nu beschikbare locaties gaan we in consultatie met de inwoners en stakeholders invullen.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Meer betaalbare huurwoningen voor starters

We zijn in gesprek met Vivare om te komen tot uitvoeringsgerichte plannen voor meer woningen voor starters. De Huisvestingsverordening wordt geëvalueerd en zo nodig aangepast (start najaar 2018).

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Het afgesproken aantal sociale huurwoningen wordt gerealiseerd

We zijn en blijven hierover in gesprek met Vivare en particuliere verhuurders.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Onder meer door het ontbreken van (geschikte) locaties en de verminderde mogelijkheden van corporaties om te investeren gaat de productie van sociale huurwoningen langzaam.

Prestatieafspraken

Jaarlijks worden de prestatieafspraken geactualiseerd. Ook wordt er gewerkt aan de uitvoering van de afspraken. In 2019 worden de afspraken op basis van de nieuwe Nota Wonen opgesteld.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Bewust Wonen

In samenwerking met Sterk Renkum en Renkum voor Elkaar blijven wij inwoners informeren en stimuleren over langer zelfstandig thuis wonen, duurzaamheid en milieu en veilig wonen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen**Bestemmingsplan Buitengebied 2019**

Afronden en vaststellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied van Renkum.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Paraplubestemmingsplan parkeren

Afronden en vaststellen van het paraplubestemmingsplan (overkoepelend bestemmingsplan) voor het opnemen van parkeerregels in bestaande bestemmingsplannen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Projectbestemmingsplannen

In 2019 en de komende jaren opstarten en vaststellen van bestemmingsplannen voor diverse (woningbouw)projecten, zoals: terrein van voorheen Willemse Naaldhout (nu: Boven heide) in Wolfheze; Doorwerth Centrum, terrein Moviera en De Hes-west in Oosterbeek.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2D. Omgevingsvergunning**Omgevingsdienst (ODRA)**

De ODRA voert taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit. Daarnaast geeft de ODRA advies en is ze betrokken bij projecten bijvoorbeeld op het gebied van asbest en energiebesparing bij bedrijven.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Omgevingsdienst (ODRA)

Bewaken van (de voortgang) van het werkprogramma/dienstverlening, zorgen voor afstemming met de andere deelnemers in de gemeente, voorbereiden van de AB- en DB-vergaderingen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2E. Verkeer**Beveiligen spoorwegovergang Wolfheze (korte termijn maatregelen)**

De kosten om de overweg met extra overwegbomen te beveiligen valt te duur uit. Er wordt gekeken naar beperkte goedkope maatregelen die in de aanloop naar een spooronderdoorgang te gebruiken zijn.

De spooronderdoorgang is opgenomen in het LVO en een gedetailleerdere raming is ingediend bij het Ministerie. Het laatste kwartaal van 2020 verwachten we een reactie. Ondertussen vindt er overleg plaats met andere partijen over bijdragen en risicodragerschap.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	-	De gemeente draagt als opdrachtgever de financiële risico's voor het beveiligen.

Lobbyen voor aansluiting Kievitsdel

Samen met inwoners, ondernemers en provincie zoeken we naar een lange termijn oplossing voor de ervaren overlast in Kievitsdel door het (vracht)verkeer naar bedrijven en boerderijen in de uiterwaarden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	

Nieuw GVVP opstellen

We stellen een nieuw Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan op, waarin een heldere visie is opgenomen over het fietsen. Het aanpassen van het verkeersgedrag vormt een uitdaging welke ook een plek krijgt in het nieuwe GVVP.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	-	=	=	Met leden van de Fietsersbond is een bijeenkomst georganiseerd waarin ze hebben aangegeven graag een actieve rol te krijgen in het opstellen van het nieuwe GVVP. Vanwege capaciteitstekort planning uitgesmeerd.

Realisatie Snelfietsroute Arnhem-Wageningen

Het trajectdeel Boersberg is reeds in voorbereiding en in 2019 zal het deel Benedendorpsweg ook voorbereid worden. We werken samen met de provincie aan het traject parallel aan N225, realisatie 2019/2020.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	Door PAS liggen aanlegprojecten stil. Vanwege overschrijding op trajectdeel Benedendorpsweg is er naar verwachting te weinig budget voor het traject Boersberg.

Aanpak gebiedsontsluitingswegen

Gebiedsontsluitingswegen zijn wegen waarop het verkeer stroomt om de bereikbaarheid van de dorpen te waarborgen. Inrichting met drempels en wegversmallingen levert voor hulpdiensten, bussen en vrachtverkeer per definitie ongewenste hinder op. Fietsers en voetgangers ervaren vaak onveiligheid. O.a. op basis van opgedane ervaringen aan de Schelmseweg zal het gesprek aangegaan worden welke aanpak we op deze wegen voorstaan.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Er zijn gesprekken gevoerd met bewoners langs de Drijenseweg en Hogenkampseweg. Daarin is discrepantie tussen bereikbaarheid en leefbaarheid steeds goed voelbaar. Bewoners van deze straten wensen 30km/u in plaats van 50km/u. Dit wordt een belangrijk onderwerp voor het nieuwe GVVP.

Betere verkeershandhaving

Op een groot aantal plaatsen is de weg duurzaam veilig ingericht en zijn er permanente of roulerende snelheidsdisplays opgehangen om de weggebruikers te attenderen op de geldende maximum snelheid. Desondanks zijn er weggebruikers die te hard blijven rijden. Handhaving is het sluitstuk in de totaalaanpak. We lobbyen bij Politie en Openbaar Ministerie voor meer intensieve verkeershandhaving in onze gemeente. Er komen bij de gemeente meldingen binnen over gevaarlijk verkeersgedrag. Denk aan rijden over het trottoir, tegen de verplichte rijrichting inrijden en parkeren op plekken, die de doorgang voor hulpdiensten belemmeren. Naast communicatie hierover zal ook ingezet worden op het intensiveren van de handhaving.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Specifieke aandacht voor oversteekplaatsen voetganger/ fietser

Voetgangers en fietsers zijn kwetsbare verkeersgroepen. Daarom worden voetgangersoversteken extra beveiligd en/of van extra verlichting voorzien.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	Capaciteit ingehuurd voor realisatie Doorwerth, aanvankelijke planning was realisatie in 2018. Binnen MUP geen financiën beschikbaar voor nieuwe tranche.

Laadpalen realiseren

We gaan het beleid 'laadpalen voor elektrische voertuigen' continueren. Ook in 2019 is € 1.500 beschikbaar. Het aantal te realiseren openbare plekken is afhankelijk van de prijs die per aansluiting betaald wordt worden. We gaan onderzoeken hoe het verlengd privaat opladen gestimuleerd kan worden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Stimulering parkeren in voor-/ zijtuin als er een privé laadpaal beschikbaar is. Nieuwe mogelijkheden: combineren nieuwe verlichtingsmasten met laadpalen door nieuwe concessie. Mogelijk is plaatsen specifieke P-borden overbodig daardoor.

2F. Landschap, natuur en landgoederen

Toegankelijkheid landschap				
Het landschap laten ervaren door doelgroepen die dat nu (nog) niet kunnen of willen, bijvoorbeeld door middel van: Klompenpad Kids of een natuurroute voor mensen met een beperking.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	-	=	=	Op initiatief van Stichting Renkums Beekdal wordt een natuurroute ontwikkeld in het Renkums Beekdal. Uitvoering waarschijnlijk niet meer in 2019, maar 2020.

Beheer Molenbeeksepad				
Ons eerste klompenpad, het Molenbeeksepad, is sinds de start een groot succes. Het onderhoud (beheer, instandhouding, marketing) voor het Molenbeeksepad is afgekocht voor 7 jaar en loopt nu ten einde. Nu komen de kosten van € 3.000,- per jaar voor het Molenbeeksepad voor rekening van de gemeente.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ontwikkeling landgoederen en buitenplaatsen				
Wij stellen voor, in het kader van de tekorten vanuit de septembercirculaire 2018 vanuit het Rijk, om voor de Landgoederenvisie in 2019 geen projecten uit te voeren. Hierdoor valt € 45.000 vrij in 2019.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

LOP				
Tevens stellen wij voor, in het kader van de tekorten vanuit de septembercirculaire 2018 vanuit het Rijk, om € 20.000 vrij te laten vallen. Hierdoor kunnen geen nieuwe initiatieven worden ondersteund.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2G. Milieu en duurzaamheid

Faciliteren duurzame inwoners-initiatieven bijvoorbeeld in Heveadorp, Nieuwland en Stenen Kruis. Ook duurzaamheidsinitiatieven van bedrijven en organisaties faciliteren we waar mogelijk. Zo blijven we actief betrokken bij het project Verduurzamen bedrijventerrein Schaapsdrift. Het zijn dit soort initiatieven die aan de basis staan van de transitie naar een CO2-arme samenleving die we de komende tijd moeten doormaken. Een Renkumse Klimaattop helpt om de beleidsdoelen met de actieve Renkumse samenleving met elkaar te verbinden (zie programma Klimaat en energie). Om deze initiatieven op weg te kunnen helpen en een klimaattop te organiseren zijn handen en expertise nodig. We zorgen voor aanvullende capaciteit om dat te doen met een nieuwe medewerker duurzaamheid. Deze medewerker wordt deels betaald vanuit de afvalbegroting zodat ook zwerfafvalinitiatieven pro-actief ondersteund kunnen worden en er op dat taakveld ruimte ontstaat om in te zetten op een circulaire economie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Met de Stichting Renkums Beekdal hebben we prestatieafspraken gemaakt over Natuur- en Milieueducatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

We blijven gecertificeerd voor de CO2- prestatieladder.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	Dit jaar laten we ons certificeren op trede 4 van de ladder.

Realiseren van een bruikbaar en goed gevuld bodeminformatie-systeem (BIS) en zorgen voor een vastgestelde bodemkwaliteitskaart.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

In samenwerking met de woningcoöperatie zetten we in op energiebesparing in de huursector (zie ook programma Energie en Klimaat)

2H. Energie en klimaat

Klimaatbeleid: gemeente Renkum heeft actueel klimaatbeleid, afgestemd op nationale en regionale ontwikkelingen en in lijn met wat er speelt in de Renkumse samenleving
Na de aftrap van de klimaattop in 2018, zetten we in 2019 in op zoveel mogelijk concrete afspraken. Hiervoor organiseren van thematafels. Onderdeel hiervan is ook een marketing- en communicatiecampagne.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Klimaatbeleid: gemeente Renkum heeft actueel klimaatbeleid, afgestemd op nationale en regionale ontwikkelingen en in lijn met wat er speelt in de Renkumse samenleving
 Het uitvoeringsprogramma loopt tot en met 2018 en moet voor 2019 dus geactualiseerd worden. De klimaattop en bijhorende thematafels zullen naar verwachting nuttig inzicht geven in de benodigde inzet van de gemeente. Het is daarom logischer het uitvoeringsprogramma in 2019 te actualiseren.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	-	Mogelijk extra inzet voor regio vereist, waardoor planning in geding komt.

Klimaatbeleid: gemeente Renkum heeft actueel klimaatbeleid, afgestemd op nationale en regionale ontwikkelingen en in lijn met wat er speelt in de Renkumse samenleving
 Het streven van het rijk is dat elke regio voor de zomer van 2019 haar Regionale Energie Strategie indient waarin de bijdrage van de regio aan de nationale klimaatdoelen zijn opgenomen. Renkum doet mee in de regio Arnhem - Nijmegen en zal actief bijdragen aan het tot stand komen van de RES. Besluitvorming door de raad in 2019 is daarvoor ook vereist.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	De planning van de RES is doorgeschoven door uitstel van het nationaal klimaatakkoord. In het voorjaar is wel vast begonnen met de voorbereidingen. Twee medewerkers leveren inzet in de regionale werkorganisatie waarvoor we een meer dan dekkende vergoeding krijgen. Door voortijdig vertrek van één van de medewerkers levert dit geen financiële meevaller op

Eigen organisatie: gemeente Renkum maakt actief werk van het verduurzamen van haar eigen organisatie en vastgoed

In 2019 zijn alle gemeentelijke meters waar mogelijk verslimd en kunnen we het energiegebruik actief monitoren en sturen waar nodig.
 We maken actief werk van het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.
 We pakken kansen voor duurzaam inkopen waar mogelijk. Meedoen aan regionale inkoop kan daarbij extra voordeel bieden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De meters die mogelijk waren zijn verslimd. Afwachten voldoende data. Stagiair tweede helft 2019 gaat hiermee aan de slag.

Woningen: samen met inwoners en stakeholders bereiden we de woonomgeving voor op een aardgasloze toekomst

Voor ondersteuning van wijkinitiatieven richten we een ondersteuningsstructuur op zodat de ondersteuning evenredig en structureel kan plaatsvinden. Zo werken we aan een lerend netwerk van duurzame wijkinitiatieven waar we op kunnen voortbouwen richting een aardgasloze woonomgeving.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	-	Is onderdeel van wijkgerichte aanpak, stichting in wording ikv Renkum Verduurzaamt Samen mogelijk vervolg. Geen financiële ondersteuning, wel verwachtingen door vrijwilligers en wijkinitiatieven.

Woningen: samen met inwoners en stakeholders bereiden we de woonomgeving voor op een aardgasloze toekomst

In 2019 starten we de eerste Wijk van de Toekomst en verkennen we een tweede. Voor de prioritering van de andere wijken, starten we met een gemeentelijk warmteplan.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	-	50% gemeentelijke cofinanciering tot maximaal €100.000 per wijk is problematisch. Geen ruimte voor tweede wijk. Warmteplan gekoppeld aan de RES.

Woningen: samen met inwoners en stakeholders bereiden we de woonomgeving voor op een aardgasloze toekomst

De in het najaar van 2018 gestarte regionale inkoopactie met het Energieloket loopt door in 2019. Door deze te koppelen aan een eigen communicatie- en marketingcampagne verwachten we dat veel woningeigenaren maatregelen nemen om energie te besparen en zelf op te wekken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Bedrijven en maatschappelijke instellingen: we zetten bedrijven en maatschappelijke instellingen aan werk te maken van verduurzaming

Het gebruik van de maatschappelijke duurzaamheidslening loopt door en intensificeert zo mogelijk. Enerzijds door het aantrekkelijker maken van de lening, anderzijds door het actief onder de aandacht brengen van de duurzaamheidslening. Dat kan door het aanschrijven van organisaties, met hen in gesprek gaan of het collectief organiseren van ondersteuning.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Bedrijven en maatschappelijke instellingen: we zetten bedrijven en maatschappelijke instellingen aan werk te maken van verduurzaming

In 2018 zijn we gestart met de energiehandhaving door de ODRA en een verkenning van de ondersteuning voor bedrijven. Deze is gebaseerd op de regionale aanpak. In 2019 geven we dit verder vorm samen met vertegenwoordigers van het Renkumse bedrijfsleven.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Duurzame opwek: gemeente Renkum ook binnen de gemeentegrenzen naar ruimte voor hernieuwbare energie waarbij een zorgvuldige afweging tussen landschappelijke, natuurlijke en sociaal-maatschappelijke belangen het uitgangspunt is.

Na de eerste verkennende gesprekken in 2018, kan in 2019 begonnen worden met de procedure voor een zonneweide. Voor een zorgvuldige afweging is het belangrijk om de grootschalige energieopwek in een groter verband te kunnen zien. Daarom koppelen we dit aan het proces van de klimaattop en de thematafels.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Duurzame opwek: gemeente Renkum ook binnen de gemeentegrenzen naar ruimte voor hernieuwbare energie waarbij een zorgvuldige afweging tussen landschappelijke, natuurlijke en sociaal-maatschappelijke belangen het uitgangspunt is.

Actieve inzet van de gemeente is nodig bij zowel de waterkrachtcentrale als bij het geothermie onderzoek dat naar verwachting medio 2019 start. De rol van de gemeente is met name toezien op een zorgvuldig proces met goede communicatie en voorlichting aan onze inwoners.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Seismisch onderzoek door EBN start in november

2I. Dierenwelzijn**Opstellen beleidsdocument dierenwelzijn**

- Kennis verzamelen en bundelen bij één gemeentelijk aanspreekpunt
- Organiseren brainstormsessie hoe dit onderwerp integraal op te pakken
- Samen komen tot een modern en werkbaar plan het dierenwelzijn blijvend te verbeteren

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Vanwege herprioritering hebben nog geen activiteiten plaats gevonden. Uitvoering naar verwachting 2020.

Uitvoeren beleid dierenwelzijn				
Samen met inwoners en partners uitvoeren van het opgestelde beleid dierenwelzijn				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Vanwege herprioritering hebben nog geen activiteiten plaats gevonden. Uitvoering naar verwachting 2020.

2J. Ondernemen en bedrijvigheid

Verder uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda van de nota economie				
Opzetten ondernemersloket				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Verder uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda van de nota economie				
Opzetten klantcontactstelsysteem				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ondernemersschool				
In 2018 zijn we gestart met een ondernemersschool voor startende ondernemers, als vervanging van 'Ik Start Smart'. Om tot een succesvolle uitrol hiervan te komen, wordt geadviseerd om de ondernemersschool jaarlijks te organiseren.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	In het uitvoeringsprogramma zou de startersschool eenmalig zijn (2018). Door ontbreken budget en bezuinigingen wordt hier geen vervolg aan gegeven. Wel wordt onderzocht of een alternatief mogelijk is, waarbij lokale ondernemers starters gaan begeleiden

Renkum Centrum				
Actieplan opstellen voor het verminderen van leegstand en aantrekkelijker maken van het centrum van Renkum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Voor 2019 is een centrummanager ingehuurd. In maart 2019 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met ondernemers en inwoners. Tevens één op één gesprekken gevoerd met ondernemers en met verschillende pandeigenaren om leegstand op te lossen. Een aantal ontwikkelingen zijn in gang gezet. Het plan van aanpak is in concept gereed.

Gebiedsvisie centrum Oosterbeek				
Opstellen van een integrale gebiedsvisie voor het centrum van Oosterbeek en omgeving gemeentehuis.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2K. Recreatie en toerisme

Toeristisch Platform				
Sterker inzetten op samenwerking met de recreatieve sector waarbij het Toeristisch Platform Lage Veluwe een belangrijke rol speelt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

TVAN				
In 2019 maken we samen met TVAN de lokale kwaliteiten van Renkum beter zichtbaar in de promotie activiteiten van het TVAN. Samenwerking met de gemeenten aan de Veluwezoom plus de samenwerking met de Airbornegemeenten zal een rol spelen bij de eisen die Renkum op dat punt aan TVAN stelt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Fietsknooppuntensysteem

De samenwerking met de regiogemeenten inzake het verbeteren van het fietsknooppuntensysteem wordt voortgezet. Na het vernieuwen van de bebording en het instellen van een 'routebureau' is nu het verbeteren van de fietspaden zelf aan de beurt. Uitvoering daarvan is in hoge mate afhankelijk van externe subsidie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Landgoederen en buitenplaatsen

Renkum werkt op toeristisch gebied samen met de andere gemeenten aan de Veluwezoom van Wageningen tot en met Brummen. Doel is de landgoederen en buitenplaatsen alsmede het fraaie landschap waarin zij zijn gelegen gebundeld te vermarkten.

Voor de internationale markt zal dat als eerste vorm krijgen door het instellen van een 'metrolijn' Castles & Countryhouses. Dat is een marketingconcept van het Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen (NBT) dat zich met name richt op inkomend toerisme uit Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Airbornetoerisme

Het ondersteunen van initiatieven van de toeristisch/ recreatieve sector, die zijn gerelateerd aan het Airborne-thema, zal nu worden afgezet tegen de bijdrage die zij op leveren binnen de Airborneregio. Daar waar mogelijk stimuleren wij hen elkaars kennis en voorzieningen te gebruiken. Ook initiëren en ondersteunen wij hen om de samenhang in promotie en marketingcommunicatie te verbeteren. Zo werken we aan een gezamenlijke Airborne uitstraling.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Er zijn veel meer bezoekers geweest dan in andere jaren. Glider alleen al trok ca. 50.000 bezoekers.

Toeristische bebording

Zowel binnen de Veluwe Alliantie als in samenwerking met de Stichting Platform Lage Veluwe willen we toeristische bewegwijzering gaan realiseren die aansluit bij de landelijke normen voor toeristische bewegwijzering (de bruine borden). Om budget hiervoor te vinden, wordt de toeristenbelasting verhoogd, zie 1.6.1.2.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Papiergeschiedenis				
Om het verhaal over het vervaardigen van papier in Renkum levend te houden ondersteunen we initiatieven voor het verbeteren van de zichtbaarheid/ beleefbaarheid van de cultuurhistorische resten van de Renkumse papiergeschiedenis en de ontwikkeling van een papiermuseum in Renkum. Door de aanwezigheid van die restanten van b.v. papiermolens in het terrein aan te geven ontstaat geleidelijk een 'buitenmuseum' dat onderdeel van een fysiek museum gemaakt kan worden zodra dat in beeld komt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Renkum als kunstenaarsgemeente				
Renkum als kunstenaarsgemeente gaan we in samenwerking met het kunstenaarsplatform inhoud geven. In 2019 zetten we in op een versteviging van het kunstenaarsplatform zodat er gezamenlijk uitvoering gegeven kan worden aan het uitvoeringsplan Cultuurvisie 2017-2020.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Collectieplan				
De gemeentelijke collectie is opgebouwd uit werk van de BKR regeling en vroegere aankopen. In 2019 behouden we de waardevolle werken en maken in samenwerking met verschillende partners de collectie digitaal toegankelijk.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Centrum Landschap, kunst en cultuur				
We stimuleren de ontwikkeling van een Centrum Landschap, Kunst en Cultuur Renkum. In 2019 neemt de gemeente de bestuurlijke regie op dit project en moet er duidelijkheid zijn over de voortgang van het centrum.				
Voortgang: op 20 augustus 2019 zijn er gesprekken geweest met de initiërende partijen. Daarbij is aangegeven dat om diverse redenen (een ervan is vanwege de financiële positie van de gemeente) het college heeft besloten de initiatieven niet langer te ondersteunen. Hierover bent u middels een raadsbrief d.d. 20 augustus 2019 geïnformeerd.				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	

Landgoederen en buitenplaatsen

De potentiële belevingswaarde van de huidige verschijningsvorm van de landgoederen en buitenplaatsen bevorderen. Door de bezoeker op meerdere niveaus aan te spreken is zowel informatie over het (soms verdwenen) verleden op te roepen maar kunnen zij tevens worden aangesproken in hun mogelijke bijdrage aan het behoud.

Met behulp van provinciale subsidie organiseren we in 2019 en 2020 binnen Gelders Arcadië een theaterfestival/ carrousel waarbij ook het kunstfestival Echo van de Tijd een plek krijgt.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Airborne

In 2019 is het 75 jaar geleden dat de Slag om Arnhem heeft plaatsgevonden. Naast het Airbornemuseum zijn er in onze gemeente nog vele organisaties die zich actief bezig met de Airbornegeschiedenis. We geven samen binnen de Airborneregio met zorg vorm aan het (nieuwe) herdenken en het uitdragen van het verhaal en het overdragen van de kennis. Daarnaast zullen we ook met alle betrokken partijen in de samenleving vorm geven aan de 75e herdenking van de Slag om Arnhem.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	De Airborne herdenkingen hebben veel meer belangstellenden getrokken dan verwacht.

2M. Water en riolering**Visieontwikkeling beekdalen**

Vanuit samenwerking met meerdere partijen wordt een visie ontwikkeld op beekdalen. De uitdaging ligt in het feit dat elk beekdal zijn unieke eigenschappen heeft.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Visie wordt in samenwerking ontwikkeld. Voorbereidende (participatieve) activiteiten zijn afgerond, visie-stuk wacht op input van participanten. Het niet halen van de planning heeft geen financiële consequenties.

Publiekscampagne 'Afkoppelen zuivere winst' opzetten

Het aandeel afgekoppeld particulier bezit vergroten door middel van een publiekscampagne. Inzet van de afkoppelcoach en daarmee het persoonlijk contact draagt bij aan de kans van slagen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Klimaatadaptatie				
Maatregelen nemen in het kader van klimaatadaptatie, om de gemeente voorbereid te laten zijn op een toekomst met een veranderd klimaat.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Door financiële krapte en daardoor krappe bezetting is het opstellen van een uitvoeringsprogramma 'on hold' gezet. Het niet halen van de planning heeft geen financiële consequenties.

Maatregelen nemen ten behoeve van het lokaal verwerken van regenwater				
Op locaties waar wateroverlast bestaat of locaties die steeds kwetsbaarder worden voor wateroverlast (gezien intensievere buien) maatregelen treffen om het regenwater weg te laten zakken of af te voeren naar een plek zeer nabij zonder dat het overlast geeft.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2N. Afvalverwijdering en -verwerking

RijnJutters				
Vanaf de tweede helft van 2018 neemt Renkum deel aan het project Rijn Jutters. Vrijwilligers van IVN organiseren twee keer per jaar een zwerfafval opruimronde langs de oevers en uiterwaarden van de Rijn. De gemeente faciliteert en enthousiasmeert de vrijwilligers waar nodig.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het voorjaar van 2019 is de eerste opruimactie georganiseerd in samenwerking met de Zwerfafvalbrigade. Ook in het najaar van 2019 wordt een opruimactie georganiseerd.

Kringloopbrengpunt afvalbrengstation Veentjesbrug				
Sinds eind 2018 is er op het afvalbrengstation een kringloopbrengpunt. Inwoners kunnen hier bruikbare huisraad afgeven dat verkocht wordt in de Restore kringloopwinkels. De bemensing van het brengpunt wordt als 'werkervaringsplek', waar mogelijk in samenwerking met het Sociaal Domein, georganiseerd.				
Voortgang				
Het Kringloopbrengpunt ontvangt maandelijks zo'n 6.500 kilogram aan herbruikbare huisraad. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de totale afvalhoeveelheid. Wel blijkt het in de praktijk lastig om te voorzien in de bemensing door werkervaringsplekken. Niet alleen is het moeilijk om geschikte kandidaten te vinden maar ook de begeleiding is een punt van zorg.				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Glasbakken				
Onderzoek naar uitbreiding van het aantal glasbakken mogelijk is. Dit omdat er nog veel glas in het restafval verdwijnt.				
Voortgang				
Tot op heden is er geen onderzoek uitgevoerd.				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Afvalscheiding bij scholen				
Samen met scholen onderzoeken op welke wijze zij beter in staat zijn om afval te scheiden. Scholen kunnen voor de leerlingen een goed voorbeeld zijn bij het scheiden van afval. De gemeente is alleen verantwoordelijk voor het inzamelen van afval bij huishoudens. Door inzameling bij instellingen zoals scholen begeeft de gemeente zich op het speelveld van de markt. Zorgvuldigheid is hier op zijn plaats.				
Voortgang				
In het najaar wordt invulling gegeven aan de afvalinzameling van herbruikbare grondstoffen bij scholen. Het gaat dan op de inzameling van gft+e, papier en pmd. De juridische procedure die de inzameling mogelijk moet maken (afval van scholen wordt gezien als bedrijfsmatig afval) dient eerst doorlopen te worden. Hiervoor is het nodig dat de Raad afvalscheiding bij scholen aanwijst als 'algemeen belang'. Vervolgens dient het besluit ter inzage te worden gelegd.				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Afvalbeleidsplan 2021 - 2025				
Vanaf het jaar 2019 starten met opstellen 'Afvalbeleidsplan 2021-2025'.				
Voortgang				
Het huidige Afvalbeleidsplan heeft een looptijd tot eind 2020. De doelstelling uit het huidige Afvalbeleidsplan (75% van het afval geschikt voor hergebruik) is gehaald. Een nieuw afvalbeleidsplan met een looptijd tot en met 2025 heeft een veel ambitieuzere doelstelling: 30 kg restafval per inwoner per jaar. Tot op heden is nog geen invulling gegeven aan het verwoorden van een nieuw afvalbeleidsplan. Wel zijn een groot aantal voorstellen beschreven in het kader van de perspectiefnota. Deze voorstellen zijn niet alleen financieel voordeliger maar leveren naar verwachting een bijdrage in de verdere terugdringing van de hoeveelheid restafval. De uitkomsten van de perspectiefnota kunnen dan ook van invloed zijn op de te maken keuzes die in het afvalbeleidsplan worden verwoord.				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	

20. Groenonderhoud

Begraafplaatsen				
Actualisering van de Verordening op het gebruik en beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Werkdruk kan van invloed zijn op het behalen van de planning.

Gevolgschade droogte 2018

In beeld brengen van de gevolgschade door de droogte in 2018. Consequenties zijn inzichtelijk gemaakt in de Voorjaarsnota 2019.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het vierde kwartaal van 2019 wordt plantsoen- en boomrenovatie uitgevoerd, in combinatie met de besteding van de "droogtegelden".

Groenstructuurplan

In het kader van het dekken van de tekorten vanuit de septembercirculaire 2018 vanuit het Rijk stellen we voor in 2019 geen budget (ad. € 75.000) voor het Groenstructuurplan beschikbaar te stellen. Hierdoor kunnen er in 2019 geen projecten uitgevoerd worden

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	+	=	<ul style="list-style-type: none"> Met deze keuze worden geen projecten uitgevoerd en wordt de planning van het GSP niet gehaald. Uitvoering van de reguliere boom- en plantsoenrenovaties en het herstel van de droogteschade wordt zo goed mogelijk uitgevoerd binnen de kaders van het GSP.

Uitvoeren renovaties

Het planten van bomen en heesters (renovatie) gemeentebreed aan de hand van het beschikbare budget.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het vierde kwartaal van 2019 wordt plantsoen- en boomrenovatie uitgevoerd, in combinatie met de besteding van de "droogtegelden".

Boombeheer				
Het wegwerken van achterstanden in het boombeheer (boomverzorging) door snoeien in de dorpen Oosterbeek, Renkum en Heelsum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	-	<ul style="list-style-type: none"> In 2019 heeft de afronding van de aanbesteding boombeheer plaatsgevonden. Door de complexiteit van de materie heeft dit proces langer geduurd dan verwacht. Door de explosie van eikenprocessierupsen is vertraging ontstaan bij de uitvoering van werkzaamheden. De achterstand in het boombeheer wordt hierdoor in 2019 niet volledig weggewerkt. Wij streven ernaar dit medio 2020 wel te hebben gerealiseerd.

Eikenprocessierups				
In beeld brengen van de kosten mbt de bestrijding van eikenprocessierups.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	=	De kosten zijn eind 2019 inzichtelijk. De verwachte negatieve financiële consequenties worden in de voorjaarsnota 2020 gemeld.

2P. Wegen, straten en pleinen

Beleid wegen				
Een nieuw beleidsplan wegen is in voorbereiding. De vaststelling van het nieuwe beleidsplan wordt voorgelegd in het eerste kwartaal 2020.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Planning is uitgelopen, prioriteit lag bij bezuinigingsopgaven.

Inzet extra middelen wegen				
In 2019 is € 750.000 beschikbaar gesteld voor het verkleinen van de onderhoudsachterstanden. Deze extra gelden worden ingezet aan de hand van de prioriteringslijst die in 2018 is opgesteld				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Aanleg glasvezel buitengebied				
Uitvoering geven aan de aanleg van glasvezel in het buitengebied door Glasvezel Buitenaf. Verwacht werd dat de uitvoering van dit project in 2018 zou plaatsvinden. In 2019 zal naar verwachting nog gestart worden met de daadwerkelijk aanleg.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Aanbesteding openbare verlichting				
In het eerste kwartaal wordt de aanbesteding van de openbare verlichting afgerond.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Aanbesteding is in het tweede in plaats van het eerste kwartaal afgerond. Geen financiële consequenties.

2Q. Bos en natuurbeheer

Uitvoering dunningen				
In de winter van 2018 - 2019 vindt dunning en bosverjonging plaats in de Valckeniersbossen Heveadorp en Wilheminabossen Heelsum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Is conform uitgevoerd.

Uitvoering bosbeleidsplan				
Gedurende de geldigheidsduur van het Bosbeleidsplan wordt elk werkblok (bosgebied) gedund met een interval van vijf jaar. De doelstelling van het Bosbeleidsplan is om 6.3 ha te verjongen. In de aankomende werkronde wordt 2.5 ha van dit bosgebied vernieuwd.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Conform uitgevoerd, restant bosverjonging Valckeniesbossen wordt aangeplant voor 31 december 2019.

03 Organisatie

3A. Dienstverlening

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen

Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met:

- Het optimaliseren van de kwaliteit van de persoonsgegevens, zodat we aan de wettelijke normen blijven voldoen.
- Het verschuiven van de werkzaamheden tussen de verschillende functieniveaus van medewerkers.
- De scholing van medewerkers om de benodigde kennis te kunnen blijven waarborgen.
- Het optimaliseren van de voor burgerzaken specifieke vakapplicaties.

Hieronder worden de actiepunten apart behandeld:

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: Het optimaliseren van de kwaliteit van de persoonsgegevens, zodat we aan de wettelijke normen blijven voldoen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: Het verschuiven van de werkzaamheden tussen de verschillende functieniveaus van medewerkers.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: De scholing van medewerkers om de benodigde kennis te kunnen blijven waarborgen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen

Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met:
Het optimaliseren van de voor burgerzaken specifieke vakapplicaties.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Het optimaliseren van vakapplicaties moet nog plaatsvinden. Vertraging door de vele verkiezingen en capaciteit bij ICT. Dit start dit najaar. Risico op minder efficiënt werken en ten koste van de kwaliteit.

We implementeren gastvrijheid in onze dienstverlening richting inwoners en ondernemers

Vanuit het uitgangspunt gastvrijheid, organiseren we organisatiebreed inspiratiesessies zodat onze gastvrijheid meetbaar verbeterd wordt.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Eenvoudige verbeterpunten zijn direct doorgevoerd (bloembakken bij deur, koffieautomaat in wachtruimte, naambordjes bij balie burgerzaken). Aspecten die de hele organisatie raken en die een verandering van cultuur vragen wordt meegenomen in de organisatie ontwikkeling.

We stellen servicenormen voor onze dienstverlening vast

We stellen servicenormen op drie dimensies vast, namelijk: doorlooptijd, deskundigheid en bejegening.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Vanwege bezuinigingsvoorstellen is de capaciteit voor dienstverlening verminderd waardoor dit pas in 2020 wordt gerealiseerd.

We stellen servicenormen voor onze dienstverlening vast

We ontwikkelen stuurinformatie over de servicenormen, zodat we onze dienstverlening kunnen bijsturen om te kunnen blijven voldoen aan onze doelen wat betreft dienstverlening.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Op dit moment ontwikkelen wij een basisset aan stuurinformatie voor de kanalen balie, website, telefonie. Op het moment dat wij gaan werken met Servicenormen ontwikkelen wij daarvoor ook stuurinformatie.

We passen de toegang tot de gemeente aan de behoeften van inwoners				
We gaan op afspraak werken voor de producten van burgerzaken. Tijdens de overgangperiode blijft nog een dagdeel vrije inloop mogelijk.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Vanaf 2020 zal alleen nog op afspraak gewerkt worden zie de begroting 2020.

We passen de toegang tot de gemeente aan de behoeften van inwoners				
We verruimen de wekelijkse avondopenstelling tot 20.00 uur.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	=	-	=	Er wordt beperkt gebruik gemaakt van de verruimde openingstijd. Vanaf 2020 zal de verruiming weer teruggedraaid worden.

We maken goede afspraken met onze partners waar we een deel van onze dienstverlening aan hebben uitbesteed				
Wij zijn verantwoordelijk voor een goede dienstverlening richting onze inwoners en ondernemers, juist ook als we deze hebben uitbesteed aan onze samenwerkingspartners. We maken daarom goede werk- en serviceafspraken met de ODRA en De Connectie om een goede dienstverlening te waarborgen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De dienstverlening van de ODRA loopt over het algemeen goed. Er blijven natuurlijk altijd verbeterpunten in de samenwerking. De dienstverlening van de Connectie loopt op veel onderdelen goed. Echter nog niet op alle onderdelen. Hierover worden afspraken gemaakt en acties uitgezet. In 2020 zullen nadere servicenormen met de Connectie worden afgesproken die ook gemonitord kunnen worden.

We passen (de dienstverlening via) onze website aan				
We zorgen ervoor dat onze website voldoet aan de gestelde toegankelijkheidseisen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	-	D.m.v. een tool is er inzage in toegankelijkheid van de website. Eenvoudige verbeteringen zijn aangebracht. Enkele verbeteringen vragen een organisatiebrede aanpak. We voldoen om dit moment nog niet aan alle wettelijke eisen van toegankelijkheid en hebben nog geen toegankelijkheidsverklaring. We zorgen ervoor dat we voor 31-12-2019 de toegankelijkheidsverklaring op orde hebben.

We passen (de dienstverlening via) onze website aan				
We breiden onze digitale dienstverlening uit met acht e-diensten.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In 2019 gerealiseerd: <ul style="list-style-type: none"> - WOZ-bezwaar - Bezwaar gemeentelijke belastingen - Automatische incasso belastingen - Snelreactie formulier belastingen - Melding voorgenomen huwelijk/partnerschap (offline gehaald i.v.m. benodigde dubbele handtekening. Is technisch nu niet mogelijk) Nog in ontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> - Huisnummer wijzigingen Algemeen contactformulier

3B. Dorpsgericht werken

We werken uit hoe we dorpsgericht werken onderdeel maken van onze wijze van werken				
We werken uit hoe we invulling geven aan dorpsgericht werken. We gaan na waar en op welke wijze we een dorpsgerichte aanpak al toepassen en bepalen wat we verder nog moeten doen om invulling te geven aan het dorpsgericht werken.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

3C. Organisatie en bedrijfsvoering

We ronden de visie op de organisatie af				
We vertalen het Koersplan en het perspectief op de organisatie naar een visie waarin we de benodigde organisatie, inclusief cultuur, beschrijven. In deze visie worden ook nieuwe punten, zoals het dorpsgericht werken, uit het coalitieakkoord opgenomen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	-	In algemene zin ligt de organisatieontwikkeling op koers. Gezien de beperkte capaciteit en het vele extra werk dat o.a. door het perspectiefnotatraject moest gebeuren levert dit wel een continue spanning op. Waarbij het risico op "overvragen" van de organisatie is toegenomen. Om voldoende tempo te kunnen maken is het noodzakelijk om keuzes te maken en te prioriteren in het reguliere werk. Zodat voldoende capaciteit beschikbaar is om de gewenste ontwikkelingen te realiseren.

We ronden de visie op de organisatie af				
Op basis van de (vastgestelde) visie stellen we een ontwikkeltraject op waarin we beschrijven op welke manier we de organisatie worden die we moeten zijn. We zorgen ervoor dat medewerkers begeleid en ondersteund worden om de juiste kennis en competenties te verwerven, en ook de verantwoordelijkheden en middelen krijgen die passen bij hun taken. De uitvoering van (beleid)ondersteunende taken wordt hier op afgestemd.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het najaar 2019 is het Concernplan 2020 e.v. en het strategische personeelsplanning klaar. Het Concernplan wordt vervolgens vertaald naar teamplannen. Deze plannen geven richting en concrete invulling aan de ontwikkelopgaven waar de organisatie voor staat.

We verbeteren onze bedrijfsvoering

In samenhang met de organisatieontwikkeling, gaan we aan de slag met een aantal (meer korte termijn) projecten gericht op het verbeteren van onze bedrijfsvoering. Op basis van een overzicht van de vraagstukken en knelpunten met betrekking tot de bedrijfsvoering, prioriteren we de benodigde projecten en gaan we ermee aan de slag.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	+	In de verbetering van de bedrijfsvoering wordt de eerste prioriteit gelegd op de basis op orde brengen. Het implementeren van het nieuwe financiële systeem, inrichten van inkoop- en aanbestedingsproces en contractenbeheer zijn hier voorbeelden van.

We zorgen dat goede stuurinformatie beschikbaar is

We hebben betrouwbare en relevante stuurinformatie nodig om te kunnen volgen waar we mee bezig zijn, te leren en gefundeerde beslissingen te nemen. We richten onze systemen daarom zo in dat we de juiste stuurinformatie ontsluiten en structureel tot onze beschikking hebben.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Met het nieuwe financiële systeem (1-1-2020) is betere standaard managementinformatie beschikbaar. Investerings in de huidige financiële rapportages hebben dan ook beperkt plaatsgevonden. Wel is de stuurinformatie op het gebied van personeel (budget, ziekteverzuim, inhuur) verbeterd. Deze is echter nog niet eenvoudig uit de systemen te halen. Die ontwikkeling zal in 2020 verder plaatsvinden

We investeren in informatiebeveiliging

We zorgen ervoor dat de privacy van onze inwoners beschermd is. We zetten in op het borgen en verhogen van de informatieveiligheid en verdere professionalisering van de informatiebeveiligingsfunctie in de organisatie. We conformeren ons aan de geldende normen voor overheidsorganisaties (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Hierbij zijn alle organisatieonderdelen betrokken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	+	In 2019 zijn diverse maatregelen getroffen zodat wordt voldaan aan de minimale wettelijke normen. In het najaar 2019 wordt de actualisatie van het informatiebeveiligingsbeleid afgerond.

3D. Huisvesting / Gemeentehuis

We stellen een visie over de huisvesting van de gemeentelijke organisatie op Voor de huisvesting van gemeentelijke organisatie (gemeentehuis en gemeentewerf) wordt een huisvestingsvisie opgesteld voorzien van scenario's. Deze visie wordt u voorgelegd.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er wordt een bureau geselecteerd die ons gaat begeleiden met het opstellen van de huisvestingsvisie en scenariostudie. De planning is dat dit begin 2020 gereed is.

3E. Samenwerkingsverbanden

We verbeteren onze regievoering op de verbonden partijen Het auditteam voert een intern auditonderzoek uit naar de ambtelijke regievoering op de verbonden partijen. We geven een vervolg aan deze audit door het opstellen en uitvoeren van een verbeterplan.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

We richten onze rol als opdrachtgever en samenwerkingspartner goed in Op basis van de bevindingen van de audit en het verbeterplan, werken we een plan uit voor het inrichten van de (ambtelijke) rollen van opdrachtgever en samenwerkingspartner en implementeren deze. We leggen hierbij de nadruk op het bewaken van gemaakte afspraken, het sturen op resultaten en het gevoel van samen. We stemmen hierbij zoveel mogelijk af met de raadsthema-agendawerkgroep <i>Grip op gemeenschappelijke regelingen</i> .				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

3F. Goed bestuur

De gemeenteraad evalueert de raadsontmoetingen (in het kader van het gemoderniseerd vergaderstelsel)				
Sinds mei 2018 is ons vergaderstelsel gemoderniseerd. Met de introductie van raadsontmoetingen nodigt de raad actief inwoners uit hun ideeën, voorstellen en ergernissen met hem te delen. Deze wijze van vergaderen wordt in 2019 voortgezet. De raad evalueert het gemoderniseerde vergaderstelsel in juli 2019. Bij deze evaluatie worden inwoners betrokken.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het vergaderstelsel is geëvalueerd. Het rapport is 8 mei 2019 toegelicht in een raadsontmoeting en 11 juni 2019 besproken in de raadscommissie. In november 2019 worden naar verwachting aangepaste raadsregelingen aan de raad voorgelegd. De aanbevelingen uit het evaluatierapport zijn hierin verwerkt.

De gemeenteraad gaat aan de slag met de raadsthema's gemeenschappelijke regelingen en omgevingswet				
In september 2018 hebben de raads- en commissieleden en het college samen onderwerpen benoemd die door de raad actief gaat oppakken. Voor 2019 zijn dit de thema's: grip op gemeenschappelijke regeling en de omgevingswet (het inwonersperspectief). Een aantal raads- en commissieleden werkt deze onderwerpen uit voor een raadsdebat, waarbij ze nadrukkelijk inwoners betrekken.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De RTA Grip op gemeenschappelijke regelingen deelt eind 2019 haar bevindingen met de raad. De RTA Omgevingswet heeft haar bevindingen gedeeld met de raad en haar advies luidde om een nieuwe RTA Omgevingswet te starten met het inwonersperspectief als focus. Deze RTA is in september van start gegaan met haar werkzaamheden.

De gemeenteraad evalueert het functioneren van de Rekenkamercommissie				
De Rekenkamercommissie ondersteunt de raad bij zijn controlerende taak door o.a. onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. In het kader van het doorlopend verbeteren van de werkwijze van de raad, evalueren we het functioneren van de Rekenkamercommissie.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De Rekenkamercommissie is geëvalueerd door de rekeningcommissie. De bevindingen van de evaluatie zijn verwerkt in een raadsvoorstel dat de raad op 29 mei 2019 heeft vastgesteld.

De gemeenteraad evalueert het coalitieakkoord Zes Dorpen, Eén Renkum				
Om te bezien of we nog op koers zijn wat betreft onze ambities voor de periode 2018-2022, evalueert de raad halverwege de raadsperiode het coalitieakkoord. In het vierde kwartaal van 2019 wordt hiervoor een procesvoorstel voorgelegd aan de raad.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Wordt in 2020 opgepakt.

De gemeenteraad en het college evalueren de Besturingsfilosofie Renkum				
In 2014 heeft de raad de <i>Besturingsfilosofie Renkum</i> en de bijbehorende <i>Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd</i> vastgesteld. Hoewel er ook een uitvoeringsplan zou worden opgesteld, is deze er uiteindelijk niet gekomen. Het college en de raad gaan gezamenlijk de besturingsfilosofie evalueren, waarbij de nadruk ligt op wat er wel is gedaan en wat we nog steeds doen met de besturingsfilosofie.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het Fractievoorzittersoverleg van 27 februari 2019 is hierover het volgende afgesproken: "De Besturingsfilosofie maakt onderdeel uit van de ontwikkelingen die op dit moment gaande zijn (organisatieontwikkeling en Perspectiefnota). De evaluatie van de Besturingsfilosofie wordt gefaseerd opgepakt. Voor nu een parallel lopend evaluatie proces opstarten, is niet aan de orde. Deep Democracy kan een interessante werkvorm zijn waarop de evaluatie kan worden opgepakt." Tijdens de heidag van 4 oktober a.s. krijgen raads- en commissieleden en college een workshop Deep Democracy.

Bijstelling lopende begroting

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023
01 Samenleving	154	140	16	22	47
02 Omgeving	490	-16	19	19	19
03 Organisatie	214	123	70	74	69
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	75	86	143	176	130
Totaal	932	332	247	291	265

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023
1 Transformatie Sociaal Domein	64		15	15	15
1A. Renkum voor Elkaar	67				
1B. Onderwijs	-65	-75	-80	-80	-80
1C. Sport en bewegen	59	51	52	51	66
1D. Gezondheid	53				
1E. Zorg en Veiligheid	-14	-5	-5	-5	-5
1F. Minima	4				
1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd	3	3	3	3	3
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	-111	58	31	38	48
1J. Inkomensvoorziening	94	108			
Totaal	154	140	16	22	47

Hieronder volgt een toelichting per product.

1A. Renkum voor Elkaar	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Afwikkeling wmo ontmoetingspunt 2018	12				
Mantelzorg	55				
Regionaal transformatieplan jeugd	-25	-17			
Regionaal transformatieplan jeugd inkomst	25	17			
Totaal resultaat	67	0	0	0	0

Afwikkeling wmo ontmoetingspunt 2018

Het Schild heeft vanuit het Wmo-beleid een aantal jaren subsidie gekregen voor activiteiten in het kader van ontmoeting. In 2018 is dit verstrekt voor activiteiten van het Schild als dorpssteunpunt/open tafel, die zich richten op kwetsbare inwoners van Wolfheze en andere kernen van de gemeente.

Het Schild heeft in 2018 wegens organisatorische perikelen geen activiteiten in het kader van ontmoeting uitgevoerd. De subsidie die aan het Schild is verstrekt is door de organisatie terugbetaald.

Mantelzorg

Het mantelzorgcompliment is met ingang van 2019 afgeschaft. Daarvoor is de plaats komt mantelzorgondersteuning op maat. In de eerste helft van 2019 zijn gesprekken met mantelzorgers gevoerd en is een enquête gehouden onder mantelzorgers, om te achterhalen waar de vragen en knelpunten liggen. Aan de hand van die informatie is een voorstel ontwikkeld voor mantelzorgondersteuning op maat. Deze ondersteuning wordt door Renkum voor Elkaar met ingang van 1 september uitgevoerd.

Het budget dat nog op de begroting stond voor het mantelzorgcompliment wordt in 2019 door de geschetste ontwikkelingen maar gedeeltelijk uitgegeven.

Regionaal transformatieplan jeugd

De Jeugdwet is drie jaar na de invoering door het rijk geëvalueerd. De landelijke evaluatie laat zien dat de beoogde transformatie naar een effectiever stelsel nog niet gerealiseerd is. De afgelopen periode is daarom gekeken wat er nodig is om het wel te laten slagen. Het landelijk actieprogramma "Zorg voor de Jeugd" is hiervan het resultaat. De middelen worden samen met de andere regiogemeentes ingezet op een viertal lijnen;

- 1) versterken lokale teams;
- 2) transformatie specialistische ambulante jeugdhulp;
- 3) transformatie op verblijf;
- 4) complexe scheidingen.

1B. Onderwijs	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Externe inhuur onderwijshuisvesting	10				
Extra budget OAB inkomst	13				
Extra budget OAB uitgaaf	-13				
OZB onderwijsgebouwen	-40	-40	-40	-40	-40
Verhoogde Inzet combinatiefuncties	-40	-40	-40	-40	-40
Verzekering onderwijsgebouwen	5	5			
Totaal resultaat	-65	-75	-80	-80	-80

Externe inhuur onderwijshuisvesting

Er wordt in 2019 minder beroep wordt gedaan op externe expertise.

Extra budget OAB

Op basis van informatie van het landelijke beleidsinformatiepunt Gemeentelijke Onderwijs Achterstanden Beleid (GOAB), wordt verwacht dat we in 2019 € 13.000,- meer uitgekeerd krijgen dan op de voorlopige toekenningsbeschikking. Dit heeft te maken met enkele technische aanpassingen die het CBS heeft uitgevoerd in de indicator op basis waarvan het OAB budget berekend wordt.

OZB onderwijsgebouwen

Het structurele budget van € 100.000 is niet langer voldoende om de kosten van OZB voor schoolgebouwen te dekken. De gemeente hoort op basis van wetgeving de ozb aanslagen te bekostigen. Schoolbesturen sturen niet altijd declaraties in hetzelfde kalenderjaar. Daarnaast is er door nieuwbouw een hogere grondslag om de OZB op te baseren. Er is dit kalenderjaar voor € 140.000 rechtmatig vergoed. Dit is reden om het budget structureel met € 40.000 te verhogen.

Verhoogde Inzet combinatiefuncties

Zie de uitleg bij product 1C. Sport en bewegen.

Verzekering onderwijsgebouwen

Gebaseerd op de verzekeringspremie 2019 is er naar verwachting over 2019 en 2020 een voordeel te melden van € 5.000. Vanaf 2021 ontstaat er een nieuwe situatie als de school in Doorwerth is gerealiseerd en verzekerd moet worden.

1C. Sport en bewegen	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Afwikkeling subsidie RZC 2018	1				
Investering kunstgrasveld	23	1	1	1	1
Legionella preventie	8	8	8	8	8
Reddingsbrigade		3	3	2	17
Verhoogde Inzet combinatiefuncties	55	55	21	19	19
Zwembad de Oorsprong					
Saldo van baten en lasten	86	66	32	30	44
Mutatie reserve					
Investering kunstgrasveld reserve	-13				
Verhoogde Inzet combinatiefuncties	-15	-15	19	21	21
Totaal resultaat	59	51	52	51	66

Afwikkeling subsidie RZC 2018

De vaststelling van de subsidie is lager dan de verlening.

Investering kunstgrasveld en mutatie reserve

Door uitstel van realisatie kunstgrasveld op sportpark Wilhelmina van 2018 naar 2019 gaat de afschrijving een half jaar later in. Dekking vanuit de reserve wordt dan ook de helft lager dan begroot. Dit levert in 2019 per saldo een voordeel op van € 10.000.

Legionella preventie

Bij gebouwen waar douches aanwezig zijn, worden naast de wekelijkse spoelacties, jaarlijks de keerkleppen gecontroleerd en zo nodig vervangen. Ook wordt jaarlijks een monstername per gebouw gedaan.

Reddingsbrigade

De Reddingsbrigade stopt per 2020 met haar activiteiten. Dat betekent dat een bedrag van afgerond €24.000 vrijvalt. In de Perspectiefnota is al rekening gehouden met beperking van de subsidie met €7.000. Onderdeel van dekkingsplan 2020 en verder. Daarnaast is er rekening te houden met de voorgenomen afbouw van subsidie aan het zwembad Oosterbeek vanaf 2020. Deze wordt ten opzichte van de Perspectiefnota met 1 jaar uitgesteld, hierdoor ontstaat een nadeel van €14.000 over 2020 tot en met 2022. Per saldo resteert er een extra voordeel van € 3.000 over 2020 tot en met 2022 en € 17.000 vanaf 2023.

Verhoogde Inzet combinatiefuncties

Op basis van de toegekende middelen voor de Brede regeling combinatiefuncties is er meer beschikbaar om de formatie aan combinatiefuncties sport en cultuur in te vullen. Dit betekent ook dat de reserve algemene uitkering onderdeel combinatiefuncties een ander verloop kent. Een

gedeelte van de combinatiefunctie wordt via product onderwijs (1B) gerealiseerd. Om die toegenomen formatie te bekostigen is daar cofinanciering toegevoegd aan product onderwijs.

1D. Gezondheid	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Afwikkeling maatwerk VGGM kalenderjaar 2018	27				
Afwikkeling VGGM 2018	26				
Totaal resultaat	53	0	0	0	0

Afwikkeling maatwerk VGGM kalenderjaar 2018

In 2019 is er op basis van verlening 2018 met de VGGM afgewikkeld. De vaststelling is lager dan de verlening, omdat niet alle (maatwerk) afspraken zijn behaald.

Afwikkeling VGGM 2018

Op 29 mei heeft uw raad onder andere de jaarstukken 2018 van de VGGM ontvangen en besproken. De jaarafrekening toont een voordelige afwikkeling die niet eerder is verwerkt.

1G. Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Veranderopgave inburgering	82	-17	-30	-30	
Veranderopgave inburgering mutatie inkomsten	-82	17	30	30	
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Veranderopgave inburgering

Inzet rijksmiddelen voor taalverhoging en tijdelijke inzet van expertise voor inburgering en participatie binnen de veranderopgave.

1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Doelgroepenvervoer; afrekening 2016 - 2018	-62				
Doelgroepenvervoer; gewijzigd MJB	-10	-11	-16	-18	-22
Inhuur Coach SD 2020		22			
Inhuur expertise leerlingenvervoer investeringsplan SD	27				
PGB Wmo begeleiding	-46				
Taxivervoer voor leerlingen	70	70	70	70	70
Wmo Begeleiding ZIN < 2019	-36				
Wmo Ondersteuning thuis ZIN	-45				
Zelfstandig reizen leerlingenvervoer	-9	-23	-23	-15	
Totaal resultaat	-111	58	31	38	48

Doelgroepenvervoer; gewijzigd MJB

Op grond van de zienswijzen zijn er kleine aanpassingen doorgevoerd in de begroting van de BVO DRAN. Dat levert een structureel nadeel op.

Doelgroepenvervoer; Afrekening 2016-2018.

In de jaarrekening 2018 hebben we u aangegeven dat de definitieve afrekeningen v.w.b. het doelgroepenvervoer 2016, 2017 en 2018 nog moet plaatsvinden. In september heeft binnen de BVO DRAN bestuurlijk besluitvorming plaatsgevonden over deze afrekeningen. Nu kan finale afrekening plaatsvinden met de gemeenten. Op basis van de bestuurlijk voorliggende cijfers zal dit voor Renkum leiden tot een nadeel van ongeveer € 62.000 ten opzichte van de raming bij de jaarrekening 2018. Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door afrekeningen van diverse kleine posten (€ 14.000), de verdeling van een vordering van de provincie (€ 12.000) en de definitieve afrekening van 2017 op basis van het nieuwe verdeelmodel (36.000). Op basis van de eind facturering van deze boekjaren kan ook de in de jaarrekening genoemde afrekening van de BTW plaatsvinden. Bij de jaarrekening 2019 zullen wij u rapporteren wat hiervan het definitief resultaat zal zijn.

Inhuur Coach SD 2020

In de voorjaarsnota hadden we rekening gehouden met de inzet van een extra coach. Deze ingehuurde coach zal instromen in de vaste formatie zodat het geserveerde budget voor 2020 niet noodzakelijk is.

Inhuur expertise leerlingenvervoer investeringsplan SD

De tijdelijke inhuur expertise leerlingenvervoer is beëindigd. Dat levert een incidenteel voordeel op.

PGB Wmo begeleiding

Wij hebben te maken met een nadeel, omdat wij vorig jaar te fors afgeraamd hebben in het kader van het PGB vanwege de verwachte ontwikkeling in de uitgaven. Om de uitgaven op het gebied van het PGB beter te kunnen beheersen nemen wij maatregelen om de tarieven naar beneden bij te kunnen stellen.

Taxivervoer voor leerlingen

De raming voor het leerlingenvervoer is bijgesteld op basis van het feitelijke huidige gebruik. Dat levert een structureel voordeel op.

Wmo Begeleiding ZIN < 2019

Wij hebben te maken met een nadeel vanwege een volumeontwikkeling die doorzet. Om de uitgaven op het gebied van begeleiding in natura beter te kunnen beheersen nemen wij maatregelen in het afschalen van gespecialiseerde begeleiding naar reguliere begeleiding en in het naar beneden bijstellen van het tarief voor gespecialiseerde begeleiding bij de inwerkingtreding van de nieuwe aanbesteding per 1-07-2020.

Wmo ondersteuning thuis; zorg in natura

Wij hebben te maken met een incidenteel nadeel vanwege een volumeontwikkeling die zich, naar verwachting, voordoet vanwege het in werking treden van het abonnementstarief-light per 2019. Om de uitgaven op het gebied van ondersteuning thuis beter te kunnen beheersen, zetten wij onder andere in op de ontwikkeling van een algemene voorziening die wij kunnen maximaliseren.

Zelfstandig reizen leerlingenvervoer

Dit wordt ingezet om meer jeugdigen te leren zelfstandig te reizen. Eerder viel dit budget onder inhuur expertise leerlingenvervoer.

1J. Inkomensvoorziening	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Bijzondere bijstand	25				
Definitief budget en verwachte realisatie BUIG 2019	82				
Septemercirculaire 2019	-14				
Voorlopig budget BUIG 2020		108			
Totaal resultaat	94	108	0	0	0

Bijzondere bijstand

Voorgesteld wordt om € 25.000 incidenteel af te ramen van het budget Bijzondere bijstand. De daling in uitgaven die in 2018 is ingezet lijkt zich in 2019 voort te zetten.

Definitief budget en verwachte realisatie BUIG 2019

De Rijksbijdrage voor 2019 is definitief vastgesteld op € 8.160.000. Dit levert een voordeel van € 73.000 op ten aanzien van de nadere voorlopige vaststelling, zoals die was verwerkt in de voorjaarsnota. Door deze correctie daalt de omvang van het verwachte tekort en daarmee de omvang van een mogelijke Vangnetuitkering Participatiewet 2019. De verwachting is dat deze omstreeks de € 100.000 zal komen te liggen, een nadeel van € 88.000 ten opzichte van de voorjaarsnota. Op basis van de huidige realisatie gaan wij uit van een daling van de lasten, de uitgaven aan uitkeringen, wat een voordeel van € 97.000 oplevert.

Voorlopig budget BUIG 2020

De voorlopige Rijksbijdrage voor 2020 is vastgesteld op € 8.259.588. Dit is een verhoging van € 148.000 ten opzichte van de raming van 2020. Bij een gelijkblijvende realisatie komen wij in 2020 niet in aanmerking voor een Vangnetuitkering omdat het tekort onder de grens van 7,5% zal blijven. Ten opzichte van de eerdere prognose voor 2020 zoals die is meegenomen in de begroting levert dit een nadeel op van € 40.000 die als baten uit een aanvraag Vangnetuitkering 2020 geraamd was.

Septemercirculaire 2019

Dit betreft een correctie van de verwerkte loon- en prijscompensatie ten gunste van het budget Participatie; WSW en Participatie; re-integratie onderdeel nieuwe doelgroepen.

1 Transformatie Sociaal Domein	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Backoffice Sociaal domein		-38	-10		
Incidentele aanvulling formatiebudget SD 2020	60	-60			
Transformatiegeld sociaal domein 2019	30		15	15	15
Saldo van baten en lasten	90	-98	5	15	15
Mutatie reserve					
Backoffice Sociaal domein	0	38	10		
Incidentele aanvulling formatiebudget SD 2020	-60	60			
Septemercirculaire 2019	34				
Totaal resultaat	64	0	15	15	15

Backoffice Sociaal domein

De backoffice taken voor jeugd en Wmo worden extern belegd bij een gespecialiseerde partij. We doen dit om de kwaliteit van deze taken te vergroten en de kwetsbaarheid van onze organisatie te verminderen. Naast het kwalitatieve voordeel, levert uitbesteding - na incidentele implementatiekosten - een structureel financieel voordeel op.

Transformatiegeld sociaal domein

Dit is in dit jaar (en eerdere jaren) een 'stelpost' geweest. Nu zijn we zover dat deze kosten grotendeels causaal aan de producten binnen de programma's zijn toegewezen. Door deze wijziging blijft er een structureel bedrag van € 6.000 beschikbaar voor resterende kosten (indien deze zich voordoen).

Incidentele aanvulling formatiebudget SD 2020

Om de uitvoeringscapaciteit bij WMO adequaat in te vullen en kosten te besparen, transformeren we capaciteit inhuur naar vaste formatie. We lossen dit grotendeels binnen bestaande formatie op. Dat lukt in 2020 incidenteel niet voor omvang 60k. Hiervoor willen we budget investeringsagenda 2019 voor gebruiken nu hiervoor ruimte is.

Septembercirculaire 2019

In de voorjaarsnota zijn de extra middelen voor Jeugd gereserveerd t.g.v. de Reserve SD. In de septembercirculaire zijn deze middelen € 34.000 neerwaarts bijgesteld. Zie verder programma Algemene dekkingsmiddelen.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	402	-35			
2B. Wonen	1				
2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	10				
2D. Omgevingsvergunning	4	-3	-3	-3	-3
2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie	2	11	11	11	11
2M. Water en riolering	60				
2P. Wegen, straten en pleinen	10	10	10	10	10
Totaal	490	-16	19	19	19

Hieronder volgt een toelichting per product.

2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Aankoop en verkoop Moviera	333				
Gebiedsvisie Klingelbeek	-25	-35			
Resultaat project 3b4	94				
Totaal resultaat	402	-35	0	0	0

Verkoop Moviera

Verkoopresultaat 11-9-2019 (inclusief vergoeding historische kosten ad €50.000,-)	1.197.541
Nabetaling Moviera bij verkrijging onh. omgevingsvergunning (verwacht 2021)	128.000
Gemaakte kosten, peildatum ondertekening exploitatieovereenkomst 26-8-2019	125.000
Aftrek vennootschapsbelasting (VPB) 25% 1)	236.135
Netto resultaat	708.406
Al geraamd in de voorjaarsnota 2019	375.000
Voordeel in de najaarsnota	333.406

1) Het is voorlopig onduidelijk of de Belastingdienst dit in rekening zal brengen.

Adviseur BDO vindt het verdedigbaar om te stellen dat sprake is van normaal vermogensbeheer en aldus geen sprake is van een onderneming, maar benadrukt dat de Belastingdienst hierover mogelijk een andere mening toegedaan kan zijn en zich op het standpunt stelt dat sprake is van meer dan normaal vermogensbeheer en derhalve van een onderneming. Het handelen met voorkennis waarbij tevens het bestemmingsplan wordt gewijzigd kan mogelijk worden gekwantificeerd als onderneming.

Gebiedsvisie Klingelbeek

Gezien de gewenste transitie van de bedrijventerreinen de Hes en de Klingelbeek is het nodig om een gebiedsvisie hiervoor op te stellen. Het deel de Hes wordt betaald door de initiatiefnemer, het

deel Klingelbeek wordt betaald uit de opbrengst van de grondexploitatie van de gemeente (zie Perspectiefnota). De geraamde kosten bestaan uit externe advieskosten en ambtelijke begeleiding. We starten dit najaar. Inwoners, grondeigenaren en bedrijven worden hierbij actief betrokken. Het project en dus ook de kosten lopen door in 2020. Wij hopen in de loop van 2020 het resultaat aan u ter vaststelling aan te bieden.

Resultaat project 3B4

Door een gunstige markt is het projectonderdeel 3B4 zuid met een hogere opbrengst verkocht dan in de begroting rekening mee is gehouden. Het is nog niet helemaal zeker of de opbrengst in 2019 valt, dat hangt af van bezwaren op de omgevingsvergunning. De overdracht is gekoppeld aan een onherroepelijke omgevingsvergunning.

In de najaarsnota van 2018 is toegezegd dat de resterende kosten voor de aanpak van Renkum centrum (€ 95.000) uit dit extra resultaat worden betaald. Daarnaast moeten er nog kosten worden gemaakt om de onderdelen 3B4 zuid, 3B4 noord en 3B af te ronden. Er blijft ongeveer € 94.000 aan extra resultaat over.

2M. Water en riolering	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Planning GRP 2019	-281				
Planning GRP 2020		-483			
Toerekening overhead aan product riolering en straatreiniging	60				
Voorziening GRP 2019	281				
Voorziening GRP 2020		483			
Totaal resultaat	60	0	0	0	0

Planning GRP 2019/ Voorziening GRP 2019

- Onderhoud € 48.000
Bijstellingen m.n. voor reinigen en inspecteren en onderhoud IBA's. Voor reinigen en inspecteren maken we dit jaar een inhaalslag t.o.v. voorgaande jaren. Het onderhoud van de IBA's valt hoger uit dit heeft o.a. nog te maken met calamiteiten die door laag water bij de IBA's in de Rosandepolder zijn ontstaan.
- Eenmalige (onderzoeks) activiteiten € 46.000
Bijstelling m.n. t.a.v. het beheerpakket GBI. Van belang om data op orde te krijgen.
- Terugkerende (onderzoeks) activiteiten € 0
- Verbeteringen € 0
- Vervangingen € 30.000
Bijstelling op het vervangen van kolk- en huisaansluitingen. Kosten vallen hoger uit dan verwacht.
- Reparaties € 175.000
Bijstellingen m.n. op het uitvoeren van deelreparaties. Dit jaar vindt een inhaalslag plaats op deze werkzaamheden. De werkzaamheden zijn inmiddels aanbesteed
- Communicatie en beleving - € 5.000
Dit betreft het uitstel van het opstellen van de Hemelwaterverordening. Deze wordt naar alle verwachting wel in 2020 opgesteld vandaar dat de kosten in 2020 weer worden opgevoerd.

Planning GRP 2020/ Voorziening GRP 2020

- € 243.000 onderhoud
- € 19.000 Eenmalige (onderzoeks) activiteiten
- € 0 Terugkerende (onderzoeks) activiteiten
- € 0 Verbeteringen
- € 40.000 Vervangingen
- € 56.000 Reparaties
- € 5.000 Communicatie en beleving

2N. Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Afvalbegroting 2019	-105				
Afvalbegroting 2020		-355	-355	-355	-355
Afvalstoffenheffing		355	355	355	355
Voorziening Afvalstoffenheffing	105				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Afvalbegroting 2019

Binnen de afvalbegroting lopen we tegen een aantal tegenvallers aan in 2019. In totaal gaat het om een bedrag van € 162.000 aan grote tegenvallers. Hieronder volgt een opsomming:

- Doordat de indexeringen voor man- en wagenuren hoger zijn dan vooraf is in ingeschat zijn de kosten van inzameling van afval en het onderhoud aan de installaties hoger. In totaal is hiermee een bedrag gemoeid van zo'n € 68.000.
- De vergoeding voor vermarkt kunststof blijft achter bij de verwachting. Dit als gevolg van een afnemende markt voor gerecycled kunststof. Naar verwachting wordt € 34.000 minder aan inkomsten verwacht. Daarnaast is via Midwaste (een coöperatieve vereniging van dertien regionale afval- en reinigingsbedrijven), na een Europese aanbesteding, vanaf 2019 een nieuw verwerkingscontract voor PMD in de markt gezet. Hierdoor zijn de kosten van het verwerken van PMD hoger dan voorgaande jaren. De verwerkingskosten stijgen daardoor met ongeveer € 35.000.
- De opbrengst van oud papier is drastisch gedaald waardoor van een budgetneutrale papierinzameling geen sprake meer is. Hierdoor ontstaat een tekort van € 25.000.

Tegenover deze tegenvallers staan ook enkele meevallers. In totaal gaat het om zo'n € 57.000 aan meevallers.

- Er is minder inzet nodig voor sanctioneren op verkeerd aanbieden van afval, minder onderzoek verricht, en wordt er minder verbrandingsbelasting betaald dan vooraf rekening mee is gehouden.

Per saldo ontstaat hierdoor voor het jaar 2019 een tekort van ongeveer € 105.000 op de afvalbegroting. Wij stellen voor dit tekort in 2019 op te vangen uit de Voorziening afvalstoffenheffing.

Afvalbegroting 2020 en verder

De kosten van afvalinzameling- en verwerking stijgen vanaf 2020. De belangrijkste oorzaken van de kostenstijging zijn:

- Loon- en prijsstijgingen: de kosten van de afvalinzameling stijgen mee met de CBS- en NEA index. Hierdoor ontstaat een prijsstijging van ongeveer € 71.500
- Verbranding restafval: vanaf 2020 geldt een nieuw verwerkingscontract voor restafval. Dit heeft tot gevolg dat de kosten stijgen met € 116.000
- Minder vergoeding PMD: vanaf 2020 ontvangen gemeenten een vergoeding voor de hoeveelheid ingezameld PMD. Dit is anders dan de huidige vergoeding op basis van daadwerkelijk gerecycled kunststof. De vergoeding is hierdoor lager maar wel beter in te schatten. De nieuwe systematiek levert naar verwachting € 73.746 minder opbrengst op.
- Daling opbrengst oud papier: als gevolg van spanningen op de wereldmarkt is de opbrengst van oud papier extreem laag. Dit betekent dat hierdoor een tekort van € 81.000 ontstaat.

Per saldo ontstaat hierdoor voor de jaren 2020 en verder een tekort van ongeveer € 355.000 op de afvalbegroting. Wij stellen voor dit tekort op te vangen door de Afvalstoffenheffing met dit bedrag te vergroten.

In de Begroting 2020 stellen we een aantal maatregelen voor om een verhoging van de Afvalstoffenheffing te beperken.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023
3A. Dienstverlening	6	15	15	15	15
3B. Dorpsgericht werken		4	4	4	4
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	190	-1	-1	-1	-1
3D. Huisvesting / Gemeentehuis	18	105	52	56	51
Totaal	214	123	70	74	69

Hieronder volgt een toelichting per product.

3C. Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Centraal p-budget	88				
Communicatie	6				
Correctie Archief	-1	-1	-1	-1	-1
doorschuif BTW Gelders Archief	12				
Gerechtelijke uitspraak	65				
Projecten ICT	20				
Totaal resultaat	190	-1	-1	-1	-1

Centraal p-budget

Binnen het centrale p-budget is de verwachting dat verschillende posten niet geheel benut zullen worden in 2019. Daarom wordt voorgesteld nu een deel vrij te laten vallen

Gerechtelijke uitspraak

Betreft de financiële afwikkeling van een gerechtelijke procedure met een voormalig personeelslid. Hierdoor kan een deel van de gevormde voorziening vrijvallen.

Projecten ICT

Dit jaar is de meeste prioriteit gegaan naar het op orde brengen van de informatiebeveiliging en het in samenwerking met de Connectie nemen van de noodzakelijke verbetermaatregelen op de infrastructuur. Hierdoor is een aantal projecten nog niet of later gestart.

3D. Huisvesting / Gemeentehuis	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Bijstelling budget gemeentehuis	18	105	102	106	101
Saldo van baten en lasten	18	105	102	106	101
Mutatie reserve					
Inzet vrijval gemeentehuis voor onderhoudsvoorziening	0		-50	-50	-50
Totaal resultaat	18	105	52	56	51

Bijstelling budget gemeentehuis

Bij het gemeentehuis stonden een aantal stelposten. Deze zijn komen te vervallen. Verder heeft er een actualisatie van een aantal budgetten plaatsgevonden en dat heeft tot deze voordelen geleid. Vanaf 2021 wordt van dit voordeel van € 50.000 geserveerd voor de onderhoudsvoorziening. Verwacht wordt dat in 2020 een meerjarenonderhoudsplan gebouwen wordt vastgesteld. Dit is dan inclusief duurzaamheidsmaatregelen. Hiervoor zijn deze extra middelen voor nodig.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023
4A. Algemene uitkering	-224	-16	-16	-16	-16
4B. Belastingen	20	20	20	20	20
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	114	82	139	173	126
4D Onvoorzien	165				
Totaal	75	86	143	176	130

Hieronder volgt een toelichting per product.

4A. Algemene uitkering	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Lagere algemene uitkering door hogere WOZ-waarde	-25	-16	-16	-16	-16
Septembercirculaire 2019	-199				
Totaal resultaat	-224	-16	-16	-16	-16

Lagere algemene uitkering door hogere WOZ-waarde (areaal ontwikkeling)

Als gevolg van areaal ontwikkeling neemt de WOZ-waarde toe. Omdat de WOZ-waarde een maatstaf is in de verdeling van de algemene uitkering daalt de algemene uitkering.

Septembercirculaire 2019

Het accres 2019 is nadeliger, ten opzichte van de meicirculaire 2019 gaat er € 218 miljoen af. Dat komt door lagere rijksuitgaven dan de raming op het gebied van infrastructuur en defensie. De daling van het accres is vooralsnog eenmalig omdat genoemde investeringswerken worden doorgeschoven naar volgende jaren. Dit resulteert in een nadeel van € 337.000

In de septembercirculaire 2019 zijn de nieuwe ramingen verwerkt van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Daarnaast zijn de aantallen van de maatstaven geactualiseerd. Een belangrijk positief effect hiervan is de maatstaf re-integratie klassiek (€ 64.000). Verder zijn er nog veel andere maatstaven gemuteerd die zowel positief als negatief zijn. Totaal is het voordeel voor 2019 € 168.000

Verder is er nog een nadeel van € 30.000 voor overige mutaties die via de uitkeringsfactor worden verdeeld.

4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Beëindiging huur Rabobank (P. Bruggemanlaan 33)		18	18	18	18
Opheffen stelposten vastgoed	12	12	12	12	12
Renteresultaat	72	120	110	143	97
Septembercirculaire 2019	7				
Uitstel invulling taakstelling vastgoed	-69	-68			
Vrijval stelpost loon- en prijscompensatie	92				
Totaal resultaat	114	82	139	173	126

Beëindiging huur Rabobank (P. Bruggemanlaan 33)

Per 31-12-2019 is de huur van de Bruggemanlaan 33 opgezegd. Per saldo staat dit pand in de begroting voor een bedrag van € 18.000. Dit heeft tot gevolg dat vanaf 2020 een voordeel ontstaat in de begroting.

Opheffen stelposten Vastgoed

Bij gronden/panden algemeen staat in de begroting een stelpost van 12.000. Voor deze stelpost zijn geen concrete plannen en kunnen dus worden opgeheven.

Renteresultaat

Als gevolg van de lage rente en vertraging bij investeringen kunnen de rentelasten worden verlaagd.

Uitstel invulling taakstelling vastgoed

In de voorjaarsnota is de taakstelling vastgoed ingevuld naar aanleiding van verkoop van 't Klooster Renkum. Deze verkoop zal pas worden geëffectueerd op moment dat de bestemmingsplanprocedure is doorlopen. Dit zal naar verwachting in 2021 zijn.

4D Onvoorzien	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023
Vrijval stelpost onvoorzien	165				
Totaal resultaat	165	0	0	0	0

Vrijval stelpost onvoorzien

Tot op heden is geen aanspraak gedaan op de stelpost onvoorzien. Om deze reden kan deze vrijvallen.

Bijstellingen Neutraal

In het voorgaande onderdeel zijn financiële bijstellingen met een resultaat weergegeven. Daarnaast zijn in deze najaarsnota een aantal verschuivingen verwerkt die per saldo neutraal zijn. We geven deze separaat weer waardoor het gemakkelijker zichtbaar is welke bijstellingen het resultaat beïnvloeden en welke dat niet doen.

De verschuivingen die per saldo neutraal zijn, zijn in de volgende tabel weergegeven:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023
01 Samenleving	46	44	-93	-90
1A. Renkum voor Elkaar	-1	-1	-1	-1
1B. Onderwijs	-40	106	-30	-27
1C. Sport en bewegen	124	-24	-24	-24
1E. Zorg en Veiligheid	-13	-13	-13	-13
1G. Integratie en participatie nieuwkomers	-5	-5	-5	-5
1J. Inkomensvoorziening	-19	-19	-19	-19
02 Omgeving	-65	-65	-65	-65
2K. Recreatie en toerisme	1	1	1	1
2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie	-39	-39	-39	-39
2O. Groenonderhoud	13	13	13	13
2P. Wegen, straten en pleinen	-38	-38	-38	-38
2Q. Bos en natuurbeheer	-3	-3	-3	-3
03 Organisatie	-132	-198	-196	-201
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	33	-31	-31	-31
3D. Huisvesting / Gemeentehuis	-164	-167	-165	-170
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	150	219	354	355
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	150	219	354	355
Totaal	0	0	0	0

Kostenverdeelstaat

Jaarlijks wordt in de voorbereiding van de begroting voor het volgende jaar de kostenverdeling geactualiseerd. Binnen de kostenverdeling worden de kosten van de teams toegerekend aan de producten binnen de programma's. De kosten van de teams worden voornamelijk verdeeld op basis van begrote urenbesteding aan de diverse producten.

Actualisatie van de urenverdeling heeft tot gevolg dat er verschuivingen optreden van de personeelslasten die aan de diverse producten worden toegerekend.

Deze verschuivingen zijn per saldo neutraal en worden in de volgende tabel weergegeven:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023
01 Samenleving	3	3	3	3
1A. Renkum voor Elkaar	12	12	12	12
1B. Onderwijs	-1	-1	-1	-1
1C. Sport en bewegen	-58	-58	-58	-58
1D. Gezondheid	-11	-11	-11	-11
1E. Zorg en Veiligheid	675	675	675	675
1F. Minima	-42	-42	-42	-42
1G. Integratie en participatie nieuwkomers	124	124	124	124
1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd	21	21	21	21
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	-625	-625	-625	-625
1J. Inkomensvoorziening	-94	-94	-94	-94
02 Omgeving	-108	-81	-73	-73
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-117	-117	-117	-117
2B. Wonen	118	118	118	118
2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	44	44	44	44
2D. Omgevingsvergunning	-5	-5	-5	-5
2E. Verkeer	77	78	78	78
2F. Landschap, natuur en landgoederen	-21	-21	-21	-21
2G. Milieu en duurzaamheid	19	19	19	19
2H. Energie en klimaat	-17	-17	-17	-17
2I. Dierenwelzijn	12	12	12	12
2J. Ondernemen en bedrijvigheid	-17	-17	-17	-17
2K. Recreatie en toerisme	-1	-1	-1	-1
2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie	115	115	115	115
2M. Water en riolering	-18	-17	-16	-16
2N. Afvalverwijdering en -verwerking	4	4	4	4
2O. Groenonderhoud	-179	-141	-136	-136
2P. Wegen, straten en pleinen	-109	-123	-122	-122
2Q. Bos en natuurbeheer	-12	-11	-11	-11
03 Organisatie	454	454	454	454
3A. Dienstverlening	-61	-61	-61	-61
3B. Dorpsgericht werken	4	4	4	4
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	545	545	545	545
3D. Huisvesting / Gemeentehuis	-11	-11	-11	-11
3F. Goed bestuur	-23	-23	-23	-23
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	99	73	64	65
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	99	73	64	65
Overhead	-448	-448	-448	-448
Overhead	-448	-448	-448	-448
Totaal	0	0	0	0

Investeringskredieten

Beschikbaar stellen investeringskredieten

Een 'investeringskrediet' betreft een door uw raad beschikbaar gesteld bedrag voor een concrete investering. Uw raad kan dit bedrag beschikbaar stellen bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels b.v. de voor- of najaarsnota.

Jaarlijks nemen we een meerjareninvesteringsplan op in de begroting. De inzet van de in dit plan genoemde vervangingsinvesteringen en investeringen in het kader van nieuw beleid is gedelegeerd aan ons college. In het vigerend inkoopbeleid zijn voldoende waarborgen opgenomen voor een doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen. De uitvoering van de investering vindt dan ook conform het inkoopbeleid plaats. Investeringskredieten worden continu bewaakt. Verwachte onder- en overschrijdingen worden bij elke rapportage van de beleidscyclus gefundeerd en beargumenteerd.

We maken onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen betreffen investeringen welke in het verleden gedaan zijn en die om technische danwel economische redenen vervangen dienen te worden. Binnen de meerjarenbegroting zijn voor deze vervangingen financiële middelen opgenomen. Deze vervangingsinvesteringen hebben dus geen financiële consequenties voor de begroting. De vervangingsinvesteringen worden daarom niet nader toegelicht.

Nieuwe investeringen betreffen investeringen die nog niet eerder aan u zijn voorgelegd ter goedkeuring. Dekking van deze investeringen is te vinden binnen de meerjarenbegroting (b.v. uit structureel nieuw beleid budget). Hierna vindt u een nadere onderbouwing van deze nieuwe investeringskredieten. Wij vragen u om formele toestemming te verlenen voor de nieuwe investeringskredieten.

Decentrale zuivering GroeneWaarden Doorwerth

Door toenemende bedrijfsactiviteiten in de GroeneWaarden Doorwerth neemt de behoefte aan zuiveringscapaciteit flink toe. De huidige zuivering is onvoldoende van omvang om de extra m³ afvalwater te kunnen zuiveren. Hierdoor is de noodzaak ontstaan om de zuiveringssituatie aan te passen. Hierbij is gebruik gemaakt van het onderzoek naar verschillende oplossingsrichtingen zoals heeft plaatsgevonden in het kader van de decentrale zuivering bij kasteel Doorwerth. Ook voor het terrein GroeneWaarden blijkt het realiseren van een decentrale zuivering een passende en duurzame oplossing. Het afvalwater wordt hierbij zo dicht mogelijk bij de bron gezuiverd. Het afvalwater hoeft niet met pompen naar de zuivering getransporteerd te worden. In het derde kwartaal van dit jaar is de decentrale zuivering gerealiseerd.

Benodigd krediet € 40.000, 60% betreft directe afschrijving ad. € 24.000, de overige 40% betreft rente en afschrijving). Dekking vanuit begrotingsproduct Riolerings en Water (vGRP+).

Rioolvervangings Brinkweg

De inspectie van de riolering in de Brinkweg is in september 2018 uitgevoerd. Hierbij is geconstateerd dat het riool in de Brinkweg 10-24 in slechte staat is en vervangen moet worden.

Besloten is om de rioolvervangings tegelijk uit te voeren met het vervangen van de bergingen in de particuliere tuinen en er op deze manier een integraal project van te maken. Het riool wordt vervangen, de rijweg – die plaatselijk ernstig is verzakt – wordt opgehoogd zodat er weer een goede afwatering is, de lichtmasten worden opgenomen en herplaatst, de aangrenzende groenvoorzieningen worden aangepast op het wegprofiel en de particuliere tuinen met de inritten worden op hoogte gebracht zodat de bewoners veilig vanaf hun eigendom op de openbare weg

kunnen komen. Ook wordt gezorgd dat de huisaansluitingen op de juiste manier kunnen aansluiten op het gemeentelijk riool.

Het benodigd budget voor de voorbereiding en uitvoering bedraagt € 94.150. Hiervan wordt 60% direct uit de voorziening GRP onttrokken. De resterende 40% wordt geactiveerd; hierover wordt rente en afschrijving (kapitaallasten) berekend. Deze e kapitaallasten worden ten laste gebracht van het GRP 2016-2020.

Airco installatie Veentjesbrug

Uit de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) Veentjesbrug is geconcludeerd dat het in de zomer in het gebouw veel te warm is. Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van het plaatsen van aircosysteem om de arbeidsomstandigheden op Veentjesbrug te verbeteren. Deze oplossing is goed bevonden. Er is hiervoor een krediet nodig van € 15.500 om dit te plaatsen. De afschrijvingskosten en rente (over 10 jaar) is meegenomen in de Najaarsnota en worden gedekt uit de reserve gebouwen. Het is mogelijk om het systeem te gebruiken voor een eventuele nieuwe locatie.

Krediet afval

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Kliko's	671	611	60
Ondergrondse containers	614	596	19
Extra aanpassingen (afval)	84	45	39
Totaal	1.369	1.251	118

Maatregelen invoering Afvalbeleidsplan 2016-2020

- Als onderdeel van de uitvoering van het afvalbeleidsplan 2016-2020 zijn alle laagbouw huishoudens voorzien van kliko's voor zowel restafval als gft+etensresten. Daarnaast is binnen het krediet rekening gehouden met het leveren van extra papierkliko's aan inwoners die daar om gevraagd hebben.
- De komende periode wordt in Rijn en Veluwe nogmaals de mogelijkheid tot het aanvragen van een papierkliko onder de aandacht gebracht. De inzameling met kliko's is niet alleen minder belastend voor de beladers maar bovendien wordt met de papierkliko meer papier en karton ingezameld. De inzameling met de kliko zorgt ervoor dat er minder papier verwaaid waardoor er minder zwerfafval op straat terecht komt.
- Voor hoogbouwbewoners zijn op verschillende plaatsen ondergrondse containers voor restafval geplaatst. Binnen het project zijn in totaal 48 extra ondergrondse containers geplaatst. Op 7 locaties staan semi-ondergrondse containers. Dit omdat op die locaties het onmogelijk is om een container ondergronds aan te leggen (door de aanwezigheid van bomen en/of de aanwezigheid van ondergrondse infrastructuur). Samen met de in het verleden geplaatste ondergrondse containers, telt de gemeente Renkum 87 containers voor hoogbouwbewoners.

Extra aanpassingen hoogbouw (afval)

- In het afvalbeleidsplan (2016-2020) is rekening gehouden met extra voorzieningen om afvalscheiding bij hoogbouw te stimuleren. Het betreft maatregelen die het voor de bewoners makkelijker maken om het huishoudelijk afval te scheiden en om het aanbieden van afval buiten de ophaaldagen te voorkomen.
- Op drie hoogbouwlocaties (Van Wassenaersheuvel Oosterbeek, Koningsberg Doorwerth en Dorpsstraat Renkum) is een pilot voor de inzameling van gft+e met speciale gekoelde

verzamelcontainers gehouden. Deze pilot krijgt geen vervolg. Wel wordt een nieuwe pilot opgestart met een ander type container die in de openbare ruimte wordt geplaatst.

Uitgangspunt van de pilot is dat minimaal 50% van de bewoners van een hoogbouwcomplex bereid is om voor het gft+e gebruik te maken van de nieuwe container. Deze mogelijkheid wordt dit najaar gecommuniceerd via Rijn en Veluwe. Het restant van het krediet wordt hiervoor aangewend. Naar verwachting kunnen er 10 containers geplaatst worden. Blijkt na evaluatie dat deze pilot succesvol is dan wordt om een aanvullend krediet gevraagd om meer containers te plaatsen.

- Aan de Richtersweg in Doorwerth zijn de ondergrondse containers voor restafval voorzien van een vriendelijke aankleding met als doel het verminderen van het aantal bijplaatsingen. Uit ervaring bij andere gemeenten blijkt dat deze maatregel vaak succesvol is. Dit is vooral nog ook in Doorwerth het geval. Hierbij speelt ook de inzet van de Schone Buurt Coach een belangrijke rol.
- Op enkele locaties wordt nog een inworpverkleiner aangebracht op openbare prullenbakken. De ervaring leert dat dit een bijdrage levert aan het voorkomen van het dumpen van huishoudelijk afval in openbare prullenbakken.

ICT

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Dezta Saas (Squit 2020 Wro)	12	8	4
S4SD versie 5	9	8	1
Totaal	21	17	4

Dezta Saas (Squit 2020 Wro)

Het project om Dezta om te zetten naar SaaS wordt in het najaar van 2019 weer opgepakt. Het project heeft vertraging opgelopen bij de implementatie.

S4SD versie 5

De upgrade van de Suite voor Sociaal Domein naar versie 5 is begin 2019 afgerond.

Vastgoed

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Vorbereiding renovatie gemeentehuis	390		390
Brandweerpost Wolfheze grond	122		122
Brandweerpost Wolfheze bouw	363		363
Brandweerpost Wolfheze install.	204		204
Renovatie gymzaal W.v.Arnhem bouw	191		191
Renovatie gymzaal W.v.Arnhemw instal	82		82
Renovatie sporthal Doorw.bouw	789		789
Renovatie sporthal Doorw.install.	338	21	317
Totaal	2.480	21	2.459

Vorbereiding renovatie gemeentehuis

De verbouwing van de centrale hal en de renovatie van het gemeentehuis gaan voorlopig niet door. Eerst wordt een visie opgesteld om de behoefte te bepalen voor een goede huisvesting, zodat de taken uitgevoerd worden die nodig zijn voor de juiste dienstverlening aan bedrijven en inwoners.

Nieuwbouw Brandweerpost Wolfheze

De brandweerpost te Wolfheze voldoet niet meer aan de huidige eisen en er wordt een nieuwe brandweerpost gebouwd. De aankoop van de grond op het terrein van Pro Persona is gaande. Het perceel valt onder de wet Natuurbescherming. Hierdoor is het gehele proces zeker met een jaar vertraagd. Verdere planvorming omtrent het terrein en het gebouw worden uitgewerkt als de grondaankoop definitief is.

Renovatie gymzaal W.van Arnhemweg

In 2019 was de renovatie gymzaal W. van Arnhem gepland. De werkzaamheden worden een jaar doorgeschoven. De kosten van deze renovatie worden opnieuw in beeld gebracht, nadat het plan verder is uitgewerkt tot een definitief ontwerp.

Renovatie sporthal Doorwerth

Voor de sporthal Doorwerth is in 2017 een raadsbesluit genomen. Echter voor de sporthal in Doorwerth zijn extra aanpassingen nodig onder andere als gevolg van uw besluit om al het bewegingsonderwijs onder te brengen in de sporthal. De (financiële) consequenties ervan worden onderzocht.

Overig

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Marktkast Oosterbeek 1	17	32	-15
Marktkast Oosterbeek 2	19	7	12
Marktkast + waterp.plein bieb O'beek	15	7	8
Kunstgrasveld Wilhelmina sportpark	450	448	2
Vervanging vloer+stoelen aula O'beek	20	24	-4
Totaal	521	518	3

Marktkast Oosterbeek 1

Noodzakelijke vervanging van de marktkast ten behoeve van markten en evenementen. Door de ondergrondse constructie zijn de kosten hoger geweest dan begroot.

Marktkast Oosterbeek 2

Noodzakelijke vervanging van de marktkast ten behoeve van markten en evenementen. Door kritisch te kijken naar het feitelijke gebruik van de kast is er een voordeel ontstaan.

Marktkast + waterput bij plein De Klipper Oosterbeek (bibliotheek)

Noodzakelijke vervanging van de marktkast en behoefte van markten en evenementen. Deze kast wordt ook gebruikt voor het bevolkingsonderzoek. Door kritisch te kijken naar het feitelijke gebruik van de kast is er een voordeel ontstaan.

Kunstgrasveld Wilhelmina sportpark

U heeft op 28 februari 2018 besloten om maximaal € 450.000 beschikbaar te stellen voor realisatie van een kunstgrasveld op het Wilhelminasportpark. Het kunstgrasveld is in gebruik genomen en dit krediet wordt dit jaar afgesloten.

Vervanging vloer+stoelen aula O'beek

Financieel is de modernisering van de aula in Oosterbeek afgerond.

Tractie

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Peugeot Expert groenonderhoud	37	29	8
Peugeot Partner toezichthouder grijs	23	19	3
Peugeot Partner garage en flexauto	21	17	4
Peugeot Expert begraafplaatsen	42	20	22
Peugeot Partner handhaving	21	17	4
Peugeot 2008 toezichthouder groen	14	21	-7
Peugeot 2008 opzichter OHT	20	16	4
Maaimachine ruw terrein	10	10	
Toyota Hilux Van 2.4D reiniging 1	28	33	-5
Toyota Hilux Van 2.4D reiniging 2	28	28	
Mercedes Sprinter - kraan serv.ploeg	40	49	-9
Maairobot	84	105	-21
Mercedes Sprinter (straatploeg)	74	60	14
Mercedes Sprinter OHT 1	40	39	1
Mercedes Sprinter OHT 2	40	38	1
Mercedes Sprinter OHT 3	39	38	1
Mercedes Sprinter OHT 4	38	39	-1
Mercedes Sprinter - kraan groen	40	49	-9
Schaffer (algemeen)	38	38	
Schaffer (begraafplaatsen)	34	34	
Kubota (sport)	27	27	
Kubota (algemeen)	27	27	
Mercedes printer gesloten bestel	52		52
Totaal	817	756	61

Vervanging tractie

- Voor de aanschaf van de robotmaaiers is zowel de trekker als de klepelmaaier van Sport verkocht. De opbrengst is opgenomen in het beschikbare budget voor de aanschaf van de robotmaaiers. Dit verklaart de negatieve realisatie van € 21.000. Voor de aanschaf is het budget nagenoeg dekkend.

- In 2019 moet de trekker die algemeen ingezet wordt, worden vervangen. Verwachting is dat de kosten hoger zullen zijn dan begroot maar dat de overschrijding binnen het tractieplan kan worden opgevangen.
- De Mercedes Sprinter gesloten bestel is besteld. Verwachte levering eind 2019. (onderschrijding € 52.000)
- Door kritisch te kijken welk voertuig noodzakelijk is voor de uitvoering van taken zijn sommige voertuigen door lichtere versies vervangen en andere door zwaardere of beter uitgeruste voertuigen. Dit heeft geleid tot over- en onderschrijdingen op het budget. Dit betreft:

Onverschrijding

€ 8.000 Peugeot Expert Groenonderhoud

€ 22.000 Peugeot Expert Begraafplaatsen

€ 14.000 Mercedes Sprinter Straatploeg

Overschrijding

€ 7.000 Peugeot 2008 Toezichthouder groen

€ 5.000 Toyota Hilux

€ 9.000 Mercedes Sprinter met kraan ST

€ 9.000 Mercedes Sprinter met kraan groen

Riolering

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Wateroverlast Weverstraat	1.800	1.595	205
GRP riolering Reijmerweg	1.518	1.516	2
GRP riolering Keijenbergseweg Renkum	530	215	315
Raamovereenk.relinen gemeente breed		3	-3
Relinen Utrechtseweg e.o. O'beek		1	-1
Rioolvervanging Brinkweg		29	-29
Vervanging persleidingen		6	-6
Totaal	3.848	3.365	483

Wateroverlast Weverstraat

De werkzaamheden in de Weverstraat zijn zo goed als gereed. Op dit moment vinden in overleg met de werkgroep Weverstraat nog afrondende werkzaamheden plaats.

GRP Rioolvervanging Reijmerweg

De oplevering van het totale project heeft eind 2018 plaatsgevonden. In 2019 zijn nog enkele opleverpunten aangepast. Het project is hiermee gereed en kan afgesloten worden.

GRP riolering DS Gewinweg

De oplevering van dit project heeft in 2018 plaatsgevonden. Het project is gereed en kan afgesloten worden.

Relinen strengen onder N225

De werkzaamheden zijn afgerond en het project kan afgesloten worden.

Riolvervanging Keijenbergseweg te Renkum

De aanbesteding van het project heeft eind maart plaatsgevonden. De inschrijving van de laagste aannemer was € 120.000 hoger dan het krediet dat hiervoor was aangevraagd. De hogere inschrijving is voornamelijk het gevolg van hogere prijzen te leveren materialen en hogere uurtarieven. Daarnaast is het algehele prijspeil hoger dan verwacht. Voor deze hogere uitvoeringskosten is aanvullend krediet aangevraagd. Na definitieve gunning zijn afgelopen juni de uitvoeringswerkzaamheden gestart.

Raamovereenkomst relinen gemeentebreed

Momenteel wordt gewerkt aan een afwegingskader om weloverwogen keuzes te maken welke wijze van rioolrenovatie het meest passend is op een specifieke locatie. De inspectiegegevens en hydrolyse berekeningen zijn hiervoor input. Op basis van dit afwegingskader wordt het te relinen areaal bepaald wat vervolgens in een raambestek op de markt wordt gezet. In het vierde kwartaal van 2019 zal de voorbereiding starten.

Relinen Utrechtseweg e.o. Oosterbeek

Naast een aantal strengen in de Utrechtseweg moeten ook een aantal strengen in de J.J. Talsmalaan aangepakt worden. Op dit moment vindt een integrale afweging plaats om te komen tot de meest doelmatige aanpak. De mogelijkheden, deelreparaties, relinen of vervangen, worden afgewogen.

Riolvervanging Brinkweg

Op dit moment vindt de voorbereiding plaats voor de riolvervanging. De aanbesteding en start van de uitvoering staat gepland voor het derde kwartaal van 2019.

IBA kasteel Doorwerth elektromechanisch en bouwkundig

De IBA's bij kasteel Doorwerth en de steenfabriek zijn opgeleverd. Het project is gereed en kan afgerond worden.

Vervanging persleidingen

De restlevensduur van de persleiding 'Hotel Wolfheze' is n.a.v. onderzoek bepaald voor 20+ jaar. Op dit moment staan er geen vervanging op de planning. Uit onderzoek blijkt wel dat een drietal ontluchters in de persleiding 'Hotel Wolfheze' vervangen moeten worden. Deze vervanging staat gepland voor het vierde kwartaal van 2019. Na deze vervanging kan het krediet worden afgesloten.

Verkeersmaatregelen

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
MUP Wolfhezerweg	160	5	155
Wolfhezerweg: 30 km/uur gebied	40		40
P+R Wolfheze	50	71	-21
Heidesteinlaan- N225	115	76	40
Fietsstraat Benedendorpsweg	186	377	-191
MUP: Kalimaropad		4	-4
Toegankelijkheid buurtbushaltes	12	-29	42
Zebropaden beter duiden	14	14	
Fietsp.Fonteinallee-Noordberg N225	189	8	181
Spoorwegovergang Wolfheze		119	-119
Parkeerplaatsen Lage Oorsprong		18	-18
Totaal	767	661	106

MUP Wolfhezerweg & 30km/uur-gebied

De Wolfhezerweg bevindt zich in de besteksvoorbereidingsfase. Als deze fase is afgerond is er zicht op het kostenniveau. Het project wordt gesplitst in een deel Noord en een deel Zuid.

P+R Wolfheze

Project is gereed. Subsidie met provincie is afgerond, verrekening met NS moet nog plaatsvinden.

Heidesteinlaan-N225

Dit betreft een bijdrage aan de aanpassing kruising N225 en Heidesteinlaan. Er is een verkeersregelinstallatie geplaatst en de gemeente draagt 1/3 bij aan de kosten die de provincie heeft gemaakt.

Fietsstraat Benedendorpsweg

De werkzaamheden aan de Benedendorpsweg en Klingelbeekseweg zijn afgerond. De stukken moeten nog via de accountant bij de provincie Gelderland ingeleverd worden voor vaststelling. De financiële afhandeling w.o. de subsidieverlening moet nog plaatsvinden. Zoals eerder aangegeven is het project duurder geworden door uitloop, aangetroffen vervuiling en bijbehorende sanering en extra uitgaven voor riool en waterafvoer. Conform afspraak zullen meerkosten binnen het MUP opgevangen dienen te worden.

Kalimaropad

Naar aanleiding van een door u ingediend amendement over het verleggen van dit pad zijn de voorbereidende werkzaamheden opgestart. Na de bijeenkomst met buurtbewoners op 5 november zal een bestek gemaakt worden waardoor er zicht ontstaat op de kosten die met dit project gemoeid zijn. Conform huidige planning zou realisatie voorjaar 2020 kunnen plaatsvinden.

Toegankelijkheid buurtbushaltes

Subsidievoorschot is ontvangen, hiervan zal een deel terug gaan naar de provincie omdat het project goedkoper is uitgevoerd dan de aanvankelijke raming. Inschatting is dat van het begrootte

bedrag van 12 slechts 8 nodig is. De uitvoering is gereed en subsidieafhandeling is opgestart. 2/3 van de buurtbushaltes zijn nu toegankelijk gemaakt.

Zebraleden beter duiden

Voor de oversteekplaats bij het winkelcentrum in Doorwerth is een nieuwe offerte gevraagd en vanwege capaciteitstekort is er extern ingehuurd om deze locatie zo snel mogelijk alsnog uit te voeren.

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

Het fietspad was in voorbereiding maar wordt nu stilgelegd in afwachting op ontwikkeling in het kader van de PAS-regeling en om de verwachte overschrijding van het deel Benedendorpsweg-Klingelbeekseweg op te vangen binnen het MUP.

Spoorwegovergang Wolfheze

De raad heeft op 24 april de ontwerpuitgangspunten spooronderdoorgang vastgesteld die als basis dienen voor een inpassingsontwerp voor een spooronderdoorgang. De kostenraming ligt bij het Ministerie en dit najaar verwachten we zicht op de bijdrage van het Ministerie en of ze bereid zijn ook deels risicodragend te worden. Over de kostenverdeling zijn we verder in gesprek met provincie Gelderland, regio AN, gemeente Arnhem en ProRail.

Parkeren: Parkeerplaatsen Lage Oorsprong

In samenwerking met Gelders Landschap en Kastelen zijn langspaarkeervakken gerealiseerd. GLK heeft de projectuitvoering begeleidt en levert daarnaast nog een financiële bijdrage welke nog niet in bovenstaande cijfers verwerkt is. In uitgebreide samenspraak met de omgeving is een plan opgesteld waaronder het instellen van 30km/u en een parkeerverbod. Het ontwerpverkeersbesluit daarvan is voor de zomer gepubliceerd, na het behandelen van de zienswijzen wordt dat verkeersplan mogelijk nog aangepast en vervolgens uitgevoerd.

Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum	5.172	3.614	1.558
Buitenruimte school Renkum Heelsum	270	158	112
School Doorwerth	3.752	24	3.728
Kindpartners Doorwerth	1.270		1.270
Onderdeel inv.School DW sloop	220		220
Totaal	10.684	3.795	6.889

Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum

De school wordt in september opgeleverd. Aansluitend kan inrichting en verhuizing plaatsvinden, waarna eind oktober de school in gebruik wordt genomen. De kosten die gemaakt zijn betreffen de kosten voor de ontwerpende adviseurs, projectmanagement, aannemer en diverse onderzoekskosten.

Buitenruimte school Renkum/Heelsum

Een groot deel van de buitenruimte is in 2018 gerealiseerd. Oplevering van de overige buitenruimte vindt plaats kwartaal 4 van 2019, voor ingebruikname van de nieuwe school.

De laatste beplanting wordt in de winter 2019/2020 geplant. Zodra de buitenruimte geheel is afgerond kan dit deel van het project ook worden afgesloten.

Leer- en ontmoetingscentrum Doorwerth (LOC): nieuwbouw school

In mei is een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Leerdeel (scholen met kindpartners). Voor het einde van dit jaar worden afspraken gemaakt met onder andere de schoolbesturen over de verdere planontwikkeling. Aansluitend kan de aanbesteding van de architect worden gedaan.

In 2019 is besloten tot een taakstellend krediet van in totaal € 5.242.000. Dit bestaat uit een schooldeel van € 3.752.000, gedeelte kindpartners van € 1.270.000 en sloop van € 220.000. De eerste 2 gebaseerd op normbedragen. De financiële gevolgen zijn al in de voorjaarsnota opgenomen.

MFC Doelum

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
MFC 3b4	15.202	14.637	565
Totaal	15.202	14.637	565

MFC Doelum

Voor het bouwkundige deel zijn de werkzaamheden afgesloten en is het krediet al afgesloten.

Een groot deel van de buitenruimte is in 2018 gerealiseerd. Oplevering van de overige buitenruimte vindt plaats kwartaal 4 van 2019, voor ingebruikname van de nieuwe school
De laatste beplanting wordt in de winter 2019/2020 geplant. Zodra de buitenruimte geheel is afgerond kan dit deel van het project ook worden afgesloten.

Reserves

Staat van Reserves	01-01-2019	Resultaat vorig jaar	Storting	Onttrekking	31-12-2019
<i>Bedragen x €1.000</i>					
Algemene Reserve					
Vrije algemene reserve	7.220	189	44	-1.545	5.908
Weerstandsreserve	1.734		0	0	1.734
Bestemmingsreserves					
Reserve Sociaal Domein	3.718		764	1.402	3.080
Landschapbasisplan	7		10	0	17
Cultuur-en Airborneactiviteiten	131		0	-45	86
Algemene uitkering	116		0	-21	95
Bestemde resultaten	23			-23	0
ICT	724		93	-305	513
Reserve MUP	293		0	-38	255
Onderhoud gebouwen	1.045	2.147	337	-185	3.334
Bedrijventerreinen	1.493		0	-100	1.393
Onderwijshuisvesting	1.342		0	-399	943
Wegenonderhoud	385		0	-346	39
MFC Doelum	76		0	-27	49
Herstelkosten sleuven/ lasgaten	25		0	0	25
Vervanging openb. verlichting	892		79	0	971
Kapitaallasten vastgoed	373		0	-21	352
Organisatieontwikkeling	100		0	-100	0
Totaalreserves	19.696	2.336	1.248	-4.556	18.723

In deze najaarsnota zijn een aantal toevoegingen c.q. onttrekkingen aan reserves gedaan. In onderstaande tabel ziet u het herziene verloop (begroot) van de reserves in 2019 na verwerking van de mutaties in deze najaarsnota.

Toelichting op de begrote toevoegingen en onttrekkingen (bedragen x € 1.000):

Weerstandsreserve

	Per 1-1	1.734
	Conform primitieve begroting	0
	Per 31-12	1.734

Vrije algemene reserve

	2019	2020	2021
Per 1-1	7.220	5.908	5.316
Terugstorting i.r.t. de in 2016 gevormde voorziening vertrekarrangement BOR (NJN 2016)	44	18	
Resultaat 2018	189		
Onderhoud wegen	-750	-750	
Onderhoud groen	-150	-350	
Co-financiering	-250		
Voorziening voormalig personeel	-395		
Prognose resultaat 2019 en 2020	0	183	399
Accres septembercirculaire 2019	0	307	432
Per 31-12	5.908	5.316	6.147

Sociaal Domein

	2019	2020	2021	2022	2023
Per 1-1	3.718	3.080	2.736	2.596	2.466
Mutaties stand voorjaarsnota 2019					
<i>Toevoegingen</i>	<i>70</i>	<i>70</i>	<i>70</i>	<i>70</i>	<i>70</i>
<i>Onttrekkingen</i>	<i>-1.462</i>	<i>-316</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>	<i>0</i>
Subtotaal	2.326	2.834	2.606	2.466	2.536
<i>Mutatie najaarsnota 2019</i>	<i>728</i>	<i>-38</i>	<i>-10</i>		
<i>Septembecirculaire 2019</i>	<i>-34</i>				
<i>Formatiebudget SD</i>	<i>60</i>	<i>-60</i>			
Incl. najaarsnota 2019	3080	2.736	2.596	2.466	2.536

Mutatie reserve SD

In juni bent u geïnformeerd over de effecten van de meicirculaire 2019. Hierin hebben wij aangegeven dat wij een reservering voorstellen m.b.t. de extra ontvangen middelen Jeugd ten bedragen van € 728.000. In de septembercirculaire zijn deze middelen € 34.000 neerwaarts bijgesteld. Zie verder programma Algemene dekkingsmiddelen. Daarnaast willen wij de backoffice Sociaal domein voor een gedeelte uitbesteden. De implementatielasten die hierop betrekking hebben (2020 € 37.575; 2021 € 10.075) willen wij dekken uit de Reserve SD. Tenslotte wordt voorgesteld een gedeelte van het Investeringsplan SD 2017 - 2019 door te laten lopen in 2020.

In het raadsvoorstel van de begroting 2019 hebben wij u geïnformeerd, om te komen tot een sluitende begroting 2019, dat er voor ons geen schotten zijn rondom het Sociaal Domein en dat het Sociaal Domein bijdraagt in de oplossing van het tekort. Dit betekent ook dat de reserve Sociaal domein uiterlijk bij de jaarrekening 2019 geïntegreerd gaat worden in de algemene - en/of weerstandsreserve. Bij de jaarrekening 2019 wordt u geïnformeerd op welke wijze het saldo van deze reserve verwerkt zal worden.

Landschapsbasisplan

	Per 1-1	7
	Conform primitieve begroting	0
2F	Storting i.v.m. subsidie (VJN 2019)	10
	Per 31-12	17

Airborne-activiteiten

	Per 1-1	131
2L	Airborne activiteiten (intentieverklaring vier Airborne gemeenten) (NJN 2016)	-45
	Per 31-12	86

Reserve algemene uitkering

	Per 1-1	116
1C	Combinatiefunctie (NJN 2016)	-36
1C	Combinatiefunctie (NJN 2019)	15
	Per 31-12	95

Reserve bestemde resultaat

	Per 1-1	23
2L	Vrijval reserve (VJN 19)	-23
	Per 31-12	0

Reserve ICT

	Per 1-1	724
	Vervangingsinvesteringen ICT	-41
	Taakstelling ICT (NJN 2017)	-100
	Inzet VJN 2019	-152
3C	Mutatie investeringsplan	82
	Per 31-12	513

Voor wat betreft het verloop van de reserve ICT wordt verwezen naar onderstaande tabel. Dit betekent dat er in 2023 nog een vrij besteedbare ruimte is van ongeveer € 443.000.

bedragen x 1.000	begin	mutatie	eind
2019	724	-212	513
2020	513	2	514
2021	514	-12	502
2022	502	-60	443

Reserve MUP

	Per 1-1	293
2E	Planning MUP (VJN 2017)	-32
2E	Planning MUP (NJN 2019)	-5
2E	Vrijval krediet Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225 (zie toelichting krediet: stilgelegd in afwachting op ontwikkeling in het kader van de PAS-regeling en om de verwachte overschrijding van het deel Benedendorpsweg-Klingelbeekseweg op te vangen binnen het MUP)	6
	Per 31-12	262

Reserve onderhoud gebouwen

	Per 1-1	1.045
	Vrijval t.g.v. gemeentehuis	37
	Bestuursopdracht huisvesting gemeentelijke organisatie	-39
	Resultaat jaarrekening 2018	2.147
	Storing voorziening gebouwen	337
	Groot onderhoud gebouwen	-183
	Per 31-12	3.334

In de jaarrekening 2018 is de voorziening onderhoud gebouwen van 2.147.265 vrijgevallen. Dit is verwerkt in het resultaat van de jaarstukken. Conform het besluit bij de jaarstukken wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve gebouwen.

Door opheffing van de voorziening gebouwen wordt de dotatie aan de voorziening gebouwen van totaal € 337.000 afgeboekt en toegevoegd aan de reserve gebouwen.

In 2019 wordt voor groot onderhoud gebouwen een bedrag van € 183.000 begroot. Dit bedrag wordt onttrokken uit de reserve ter dekking van deze uitgaven.

Reserve bedrijven terreinen

	Per 1-1	1.493
2J	Uitgaven bedrijventreinen (VJN 2019)	- 100
	Per 31-12	1.393

Reserve onderwijshuisvesting

	Per 1-1 n.a.v. jaarstukken 2018	1.342
1B	Aanwending op basis van raadsvoorstel Doorwerth	-399
	Per 31-12	943

Reserve wegonderhoud

	Per 1-1	385
5B	Groot onderhoud wegen (VJN 2019)	-346
	Per 31-12	39

Reserve MFC Doelum

	Per 1-1	76
	Inzet voor incidentele lasten (NJV 2018)	-27
	Per 31-12	49

Reserve herstelkosten sleuven en lasgaten

	Per 1-1	25
5B	Mutaties	0
	Per 31-12	25

Reserve vervangen openbare verlichting

	Per 1-1	892
	Mutaties	0
	Storting 2019	79
	Per 31-12	971

Reserve kapitaallasten vastgoed

	Per 1-1	373
	T.b.v. kapitaallasten concertzaal	-8
	T.b.v. kunstgrasveld Wilhelmina sportpark na najaarsnota 2019	-13
	Per 31-12	352

Reserve organisatieontwikkeling

	Per 1-1	100
3C	Onttrekking	-100
	Per 31-12	0

VJN = voorjaarsnota; NJN = najaarsnota; prim = primitieve begroting